

2016

ÅRSRAPPORT

ÅRSRAPPORT

- 04 STYRETS ÅRSBERETNING 2016
- 14 NØKKELTALL SPAREBANK 1 NØTTERØY-TØNSBERG
- 16 RESULTAT
- 17 BALANSE
- 18 EGENKAPITALENDRING
- 20 KONTANTSTRØMOPPSTILLING
- 22 NOTER TIL REGNSKAPET
- 81 ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG DAGLIG LEDER
- 82 REVISJONSBERETNING 2016

ÅRSRAPPORT

STYRETS ÅRSBERETNING 2016

Generalforsamlingene i SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg og SpareBank 1 BV vedtok 26. oktober 2016 en fusjon mellom bankene med SpareBank 1 BV som overtakende bank. Fusjonen ble gjennomført juridisk 2. januar 2017 og på tidspunkt for avgivelse av årsregnskap for 2016 er ikke lenger SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg en egen juridisk enhet.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har hovedkontor og forretningsadresse på Nøtterøy og har to avdelingskontorer i Tønsberg kommune. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg er tilknyttet SpareBank 1 Alliansen. På bakgrunn av at SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg er et konsern som er notert på Oslo Børs, avlegger banken selskaps- og konsernregnskap i henhold til de internasjonale regnskapsstandardene IFRS (International Financial Reporting Standards).

Kommentarene i årsberetningen er i hovedsak knyttet til morbankens regnskap, siden dette regnskapet utgjør grunnlaget for utdeling av utbytte og avsetning til utjevningsfondet til egenkapitalbeviserne. I de tilfeller hvor det opplyses om tallstørrelser knyttet til konserntallene, vil dette klart fremgå.

Virksomhetsområde og marked

Konsernet SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg består av morbanken og datterselskapet Z-Eiendom AS (eierandel 60 %). I tillegg er banken deltaker i to felleskontrollerte virksomheter. Konsernet eier i tillegg alle aksjene i Larvik Marina. Larvik Marina AS søkes avhendet. Selskapets resultat og balanse er ikke innarbeidet i konsernet, da de er å anse som ubetydelige. Det vises til [note 35](#) for fullstendig konsernstruktur.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har definert Nøtterøy, Tjøme og Tønsberg som sitt primærmarkedsområde. Banken er totalleverandør av produkter og tjenester innen områdene:

- Finansiering
- Sparing og plassering
- Forsikring
- Betalingsformidling
- Eiendomsmegling

Om SpareBank 1 Alliansen

SpareBank 1-alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA.

SpareBank 1-alliansen er Norges nest største finansgruppering. Alliansen består av selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Kundene skal oppleve at SpareBank 1-alliansen er den beste på nærhet, lokal forankring og kompetanse. Totalt har alliansen ca. 7000 medarbeidere, hvorav ca. 1200 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen og SpareBank i Banksamarbeidet med datterselskaper.

SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet utgjør Alliansesamarbeidet. Hensikten med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser for å bidra til SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de forblir sterke og selvstendige. Alliansesamarbeidets visjon er: Attraktiv for kundene og bankene.

Om SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen AS er 100 prosent eid av SpareBank 1-banker og Landsorganisasjonen LO med følgende eierbrøker:

SpareBank 1 SR-Bank (19,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent), SpareBank 1 SMN (19,5 prosent), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 prosent), Sparebanken Hedmark (11 prosent), SpareBank 1 Oslo Akershus (1,4 prosent) og Landsorganisasjonen og fagforbund tilknyttet LO (9,6 prosent).

SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i følgende datterselskaper:

- SpareBank 1 Forsikring
- SpareBank 1 Medlemskort
- SpareBank 1 Skadeforsikring
- SpareBank 1 Gruppen Finans
- ODIN Forvaltning
- Conecto

Disse selskapene utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som tilbyr disse til kunder i sine lokalmarkeder.

Om SpareBank 1 Banksamarbeidet

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA er eid av SpareBank 1 SR-Bank (18 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (18 prosent), SpareBank 1 SMN (18 prosent), Samarbeidende Sparebanker AS (18 prosent), Sparebanken Hedmark (11 prosent), SpareBank 1 Gruppen (10 prosent) og SpareBank 1 Oslo Akershus (7 prosent).

SpareBank 1 Banksamarbeidet leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene som kunder, og bidrar til at felles utvikling og felles aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet SpareBank 1.

SpareBank 1 Banksamarbeidet utvikler og leverer felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp.

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA eier 100 % av aksjene i følgende datterselskaper:

- EiendomsMegler 1 Norge AS
- SpareBank 1 Kundesenter AS
- SpareBank 1 Verdipapirservice AS
- SpareBank 1 ID AS
- SpareBank 1 Asept AS

Hovedtrekk i 2016

Konsernet har økt rentenettoen betydelig både målt i kroner og mot gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK). Kundemarginen har økt gjennom året, som følge av renteendringer. Banken har gjennomført tre generelle rentereduksjoner til privatmarkedet, mens marginene til bedriftsmarkedet har økt. Dette har sammen med en fallende og lav pengemarkedsrente gitt en positiv utvikling for rentenettoen. I tillegg har SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg valgt å bokføre avgift til Bankenes Sikringsfond som driftskostnad m.v.f. 2016. Dette har også bedret rentenettoen noe gjennom året.

Provisjonsinntektene er omtrent på samme nivå som året før. Inntekter fra betalingsformidling, forsikring og verdipapirformidling har økt noe, mens provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt har vært svakere.

Konsernet har også hatt god avkastning på finansielle eiendeler, både som følge av solide utbytter, god utvikling på verdipapirer holdt til virkelig verdi og inntekter fra felleskontrollerte virksomheter.

Kostnadene viser en økning grunnet fusjonen med SpareBank 1 BV. Kostnadene for øvrig viser en reduksjon i kroner for morbanken, men er noe høyere for datterselskapet Z Eiendom. Mesteparten av denne økningen skyldes omprofilingskostnader i starten av året og er således engangskostnader.

Tap på utlån er betydelig høyere enn for fjoråret. Dette skyldes harmonisering av modeller for beregning av gruppevisenedskrivninger. Et enkelt engasjement av betydning er også individuelt nedskrevet. Engasjementet er ikke misligholdt. Begge disse forholdene er omtalt i Informasjonsdokumentet (IM), som ble publisert i f.m. fusjonen med SpareBank 1 BV. Nedskrivningene er i tillegg hensyntatt i bytteforholdet i f.m. fusjon. Misligholdet er lavere enn for 12 måneder tilbake.

Det har vært arbeidet aktivt med bankens kapitalsituasjon gjennom 2016. Balansestyring har vært sentralt. Som følge av avlastning av lån til deleide kredittforetak, nullvekst på næringslivslån på egen balanse, lav vekst på lån til privatmarkedet og andre grep har beregningsgrunnlaget blitt redusert i 2016.

Resultatutviklingen

(fjorårets tall i parentes)

Konsernregnskapet for SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg 2016 viser et overskudd etter tap på 97,4 millioner (83,7). Årsoverskuddet etter beregnet skatt utgjør 86,8 millioner (67,6). Konsernets egenkapitalavkastning ble 11,1 % (9,4).

Årsoverskuddet etter skatt for regnskapsåret 2016 i morbanken ble 75,8 millioner (49).

Netto renteinntekter økte til 118 millioner (103,6). Målt i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) er rentenettoen økt fra 1,39 % til 1,57 %. Ved utgangen av året har banken overført boliglån pålydende 2.441 millioner (2.125) til SpareBank 1 Boligkreditt AS. I tillegg har banken overført 104 millioner (54) til SpareBank 1 Næringskreditt. Inntjeningen fra disse låneporteføljene fremkommer under netto provisjonsinntekter og utgjorde 19,4 millioner (21,7).

Rentemarginen (kundemarginen) som er forskjellen mellom gjennomsnittlig veide utlåns- og innskuddsrenter, endte på 2,09 prosent som er 28 punkter høyere enn ved inngangen til året. Banken gjennomførte tre generelle rentereduksjoner mot privatmarkedet i 2016. I tillegg har banken økt marginene mot bedriftsmarkedet gjennom hele året.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter ble i konsernet 82,7 millioner (82,3). Økningen forklares med høyere provisjonsinntekter fra betalingsformidling, forsikring og verdipapirformidling. Provisjonsinntektene fra kredittforetakene er redusert, som følge av lavere

provisjonssatser. Øvrige provisjonsinntekter er omtrent på samme nivå som fjoråret. For nærmere spesifikasjon, se [note 18](#).

Netto resultat fra finansielle eiendeler utgjør 61,9 millioner (29,6). Utbytter i konsernregnskapet utgjør 11,3 millioner og er således 6 millioner høyere enn i fjor og gjelder Visa-transaksjonen.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg er medlemsbank i Visa Norge FLI. Visa Norge FLI er aksjonær i Visa Europe Ltd. I november 2015 ble det inngått avtale om salg av aksjene i Visa Europe Ltd til Visa Inc, og medlemsbankene i Visa Norge FLI fikk derfor vederlag fra dette salget som følge av medlemskapet. Up-front kontantvederlaget utgjør 6 millioner og er inntektsført som utbytte i ordinært resultat. Bankene vil motta resten av vederlaget i form av preferanseaksjer, samt et resultatbasert betinget vederlag på et senere tidspunkt.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har vurdert sin gjestående eierinteresse som gir rettighet til vederlag, som en finansiell eiendel og har estimert verdien av denne til 2,1 millioner kroner ved kvartalslutt. Regnskapsmessig ble denne verdien ført over utvidet resultat.

Netto resultat fra eierinteresser utgjør 26,4 millioner og er 5,9 millioner høyere enn i 2015.

Netto resultat fra andre finansielle investeringer utgjør hele 24,2 millioner (3,8). Samspar Bankinvest II AS ble avviklet i 3. kvartal og egenkapitalbevisene i Sparebanken Hedmark ble utdelt til eierbankene som en del av avviklingsoppgjøret. Effekten over ordinært resultat utgjorde 13,2 millioner. Egenkapitalbevisene blir ført til virkelig verdi over ordinært resultat. Verdiendring på eierandelen utgjør 3 millioner i 4. kvartal. For ytterligere detaljer, se [note 19](#).

Konsernets samlede driftskostnader utgjorde 130,4 millioner (126,3). Kostnadene utgjør 1,74 % av GFK (1,69) og er 4 millioner høyere enn samme periode i fjor. Avgiften til Bankenes sikringsfond er med virkning fra 2016 bokført som ordinære driftskostnader – sammenlignbare tall er omarbeidet for 2015. Avgiften utgjør 3,8 millioner (3,4). Fusjonskostnader utgjør 5,5 millioner. Øvrige kostnader i morbanken er redusert med 3,7 millioner sammenlignet med i fjor.

Kostnadene i Z-Eiendom er 1,8 millioner kroner høyere enn i fjor. Kostnadsøkningen skyldes økte lønnsutgifter og engangskostnader, anslått til 0,6 millioner kroner i f.m. omprofilering av selskapet.

Konsernet har en kostnadsprosent på 49,6 % (58,6 %). Korrigert for fusjonskostnader er kostnadsprosenten 47,6 %. Styret er godt fornøyd med utviklingen i konsernets kostnadsutvikling. For ytterligere detaljer se [note 20](#) og [21](#).

Lån og garantier er gjennomgått og vurdert i samsvar med IAS 39. Prinsippene fremgår av [note 2](#). Det er bokført netto på tap på utlån og garantier med 34,9 millioner pr 4. kvartal. I samme periode i fjor bokførte banken netto tap på utlån og garantier med 5,3 millioner.

Gruppevis nedskrivninger er netto økt med 16,5 millioner i 2016. Gruppenedskrivningene er økt med 15 millioner i 4. kvartal. Årsaken til økningen i 4. kvartal er harmonisering av modeller for beregning av gruppenedskrivninger, til samme nivå som SpareBank 1 BV. Gruppenedskrivninger utgjør 26,2 millioner (9,7) som er 0,44 % av brutto utlån (0,16).

Det er foretatt en nedskrivning på 12,7 millioner av ett enkelt engasjement i 4. kvartal. Engasjementet er ikke misligholdt.

Samlede tap og nedskrivninger i 2016 tilsvarer 0,46 % av GFK.

Nedskrivningen på ovennevnte engasjement og harmonisering av modeller for gruppenedskrivninger er redegjort for i informasjonsdokumentet i forbindelse med fusjon med SpareBank 1 BV, som ble offentliggjort 21. oktober 2016. Mindreverdiene i utlånsporteføljen er hensyntatt i bytteforholdet.

Brutto misligholdte lån over 90 dager utgjorde kun 9,7 (24,1) millioner. Se for øvrig egen note. Sammenlignet med 31.12.2015 er brutto misligholdte lån redusert fra 0,40 % av brutto utlån til 0,16 %. Brutto misligholdte lån utgjør 0,11 % (0,29 %) av brutto utlån inklusive lån overført til kredittforetak.

Styret er tilfreds med reduksjonen i brutto mislighold. 1,4 millioner av de misligholdte engasjementene er nedskrevet. Øvrige engasjementer er for det meste sikret med realpant. Ytterligere tapspotensiale vurderes derfor som moderat, se [note 11](#).

Morbankens skattekostnad er beregnet til 9,9 millioner (15,1). For konsernet er skattekostnaden beregnet til 10,5 millioner (16,2). I [note 23](#) er sammensetningen av årets skattekostnad for morbank og konsern spesifisert.

Styret foreslår overfor Generalforsamlingen et utbytte på 1,87 kroner pr. egenkapitalbevis i SpareBank 1 BV. Dette tilsvarer et utbytte omregnet til 8,88 kroner pr egenkapitalbevis i tidligere SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg.

Disponering av årets resultat

Styret foreslår at årets overskudd disponeres slik:

Avsetning til utbytte på egenkapitalbevis	kr 9.553.396
Avsetning til utjevningsfond	kr 8.642.543
Overført til bankens grunnfond	kr 55.459.292
Utlignet betalte renter hybridkapital	kr 2.180.972
Sum disponert	kr 75.836.203

Styret mener årsberetningen gir et rettviseende bilde av virksomheten for 2016.

Datterselskap

Driftsinntekter i datterselskapet Z-Eiendom AS utgjorde 26,4 millioner (25,7). Driftsinntekter er i konsernregnskapet inkludert i posten andre driftsinntekter. Årsresultat etter skatt utgjorde 1,9 millioner (2,7). Konsernet består også av det heleide selskapet Larvik Marina AS. Larvik Marina AS søkes avhendet. Selskapets resultat og balanse er ikke innarbeidet i konsernet, da virksomheten er å anse som ubetydelig.

Eierandeler i felleskontrollert virksomheter

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har ved årsskiftet en eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS tilsvarende 7,75 % og i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I 4,68 %. Disse investeringene er i morbankens regnskap vurdert til kostpris og i konsernregnskapet er de medtatt etter egenkapitalmetoden. Se for øvrig [note 35](#).

Balanseutvikling

Forvaltningskapitalen i konsernet utgjorde 7.299 millioner (7.536). Dette tilsvarer en reduksjon på 237 millioner eller 3,1 % og kan henføres til økte overføringer til kredittforetak. Den samlede forretningskapitalen, som utgjøres av bankens forvaltningskapital og lån overført til Bolig- og Næringskreditt, utgjør 9.946 millioner (9.795). Økningen skyldes en lav utlånsvekst.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsbergs brutto utlån utgjorde 5.982 millioner og ble i 2016 redusert med 91 millioner

kroner i bankens balanse eller 1,5 % (+1,5). Banken hadde samtidig overført 2.441 millioner til SpareBank 1 Boligkreditt. Dette tilsvarer 34,3 % av totale personmarkedslån, inklusiv overførte lån. I tillegg har banken overført 104 millioner til SpareBank 1 Næringskreditt. Dette utgjør 7,5 % av totale utlån til bedriftsmarkedet inklusiv overførte lån. Utlånsveksten i 2016 inklusiv lån til kredittforetakene utgjorde 3,4 % (6,1).

Bankens strategi er fortsatt å overføre volum til SpareBank 1 Boligkreditt, for derigjennom å sikre banken billigst mulig fremmedfinansiering. Gitt lønnsomhet vil banken vil også søke å overføre ytterligere volum til SpareBank 1 Næringskreditt.

Utlånsveksten siste år fordeler seg med en vekst til privatmarkedet på 4 % og en økning i utlån til bedriftsmarkedet på 1,7 %. På egen balanse har utlån til bedriftsmarkedet blitt redusert siste 12 måneder. Dette har vært en bevisst policy, da vekst til bedriftsmarkedet krever mer kapital. Hele veksten til privatkundeområdet har skjedd via overføringer til SpareBank 1 Boligkreditt. Av samlede utlån på 5.982 millioner (6.073), utgjorde lån til privatkundemarkedet 4.678 millioner kroner (4.719) eller 78,2 % (77,7). Utlån til bedriftskundemarkedet utgjorde 1.280 millioner kroner (1.306) eller 21,4 % (21,5). Utlån til andre utgjør 0,4 % (0,8).

Ved utløpet av 2016 hadde banken fastrentelån for 445 millioner kroner (415) i egne bøker. 82 % av fastrentelånene er sikret gjennom rentebytteavtaler.

Utlån og garantier fordelt på sektorer er beskrevet i [note 8](#).

Ved årets slutt utgjorde innskudd fra kunder 5.028 millioner (4.993). Det er 35 millioner kroner mer enn ved utgangen av 2015 og tilsvarer en økning på 0,7 % (6). Innskuddsdekningen var 84,1 % (82,2). Innskuddsdekning inklusiv overførte lån til kredittforetak er 59 % (60,5). Styret er tilfreds med bankens innskuddsdekning.

Innskyterne er i 2016 godskrevet renter med 52,5 millioner (92,8). Banken har ved årsskiftet 74,7 millioner (52) i fastrenteinnskudd. Restløpetid på innskudd er vist i [note 31](#).

Ekstern finansiering skjer hovedsakelig gjennom opptak av obligasjonslån i markedet. Banken har ikke benyttet låneordningen i Norges Bank i siste år. Dessuten har banken et lån i Kredittforeningen for sparebanker. Den eksterne finansieringen utgjorde ved slutten av året 1.525 millioner (1.807) – inkl. fondsobligasjoner og ansvarlig lån.

Av fremmedfinansieringen er 1.228 millioner obligasjonsgjeld med varierende løpetid og forfallstidspunkter (1.509). 100 (100) millioner kroner er direkte lån i andre banker og kredittinstitusjoner. Fondsobligasjoner utgjør 96 millioner (98) og ansvarlig lån 100 millioner (100). Vektet gjennomsnittlig restløpetid på bankens innlån (eksklusiv fondsobligasjon og ansvarlig lån) er 2,31 år (2,31).

Reduksjonen i ekstern finansiering var i 2016 på 281 millioner (-51). Øvrig utlånsvekst er finansiert gjennom overføringer til SpareBank 1 Boligkreditt og innskuddsvekst.

For øvrig henvises til [note 32](#) og [34](#) som beskriver nærmere fremmedfinansieringen med forfallsstruktur.

Bankens beholdning av aksjer, aksjefond, egenkapitalbevis, rentefond, sertifikater og obligasjoner utgjorde ved utløpet av året 923 millioner, noe som tilsvarer en reduksjon på 99 millioner. Av den totale porteføljen utgjør rentefond, sertifikater og obligasjoner 662 millioner (804). Formålet med denne beholdningen er primært å tilfredsstille retningslinjer til likviditetsreserver, samt å plassere overskuddslikviditet.

Beholdningen av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis utgjør 255 millioner (213), hvorav 51 millioner (17) er omløpsaksjer/-egenkapitalbevis og aksjefond. Økningen her relaterer seg primært til de egenkapitalbevisene banken mottok i Sparebanken Hedmark som deloppgjør for aksjeposten i Bank 1 Oslo Akershus.

Markedsverdien av bankens beholdning av sertifikater, obligasjoner og ansvarlige lån var 0,8 millioner lavere enn bokført verdi (-7,4). Banken fører obligasjoner og ansvarlige lån som «utlån til amortisert kost», slik at tapet ikke er tatt inn i regnskapet.

For nærmere beskrivelse av sammensetningen av finansporteføljen, henvises til [note 24](#) og [27](#).

Soliditet – kapitaldekning

Morbankens kapitaldekning utgjorde ved utgangen av 4. kvartal 16,91 % (16,41). Ren kjernekapital utgjorde 14,47 % (14,13). Banken bruker standardmetoden for kredittrisiko. Kapitaldekning/ren kjernekapital er inklusiv andel av resultat for året. Siste 12 mnd. er beregningsgrunnlaget redusert med 234 millioner (5,7 %). Se for øvrig [note 5](#).

Nye beregningsmetoder som ble innført med virkning fra 3. kvartal 2014 har medført ytterligere press på soliditeten.

Uvektet kjernekapitalandel utgjør 8,4 %. Finanstilsynet har foreslått at denne skal være minimum 6 % fra 2018.

I henhold til regnskapslovens § 3-3 er forutsetningen om fortsatt drift til stede, og årsregnskapet for 2016 er satt opp under denne forutsetning.

Risikoforhold

Risikoprofil

For å håndtere og behandle de risikoer som oppstår ved bankens forretningsdrift, har styret vedtatt rammebetingelser for risikostyringen og utarbeidet et sett med policyer for risikostyring og internkontroll. Policyene oppdateres årlig og er sammen med bankens instruksverk og strategiplan med på å sikre at SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg opprettholder styrets krav om en lav til moderat risikoprofil.

Styret mottar hvert kvartal en rapport over bankens risikoeksponering og utvikling målt mot interne og eksterne rammer og krav.

Finansiell risiko

Banken har definert finansiell risiko som sammensatt av kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Kredittrisiko er det vesentligste risikoområdet i bankens virksomhet, og er under kontinuerlig overvåking. Kontrollen over risikoen i porteføljen skjer ved hjelp av SpareBank 1-alliansens utviklede risikoklassifiseringssystem. Her blir alle kunder klassifisert etter misligholdssannsynlighet og sikkerhetsstillelse på bakgrunn av en rekke objektive kriterier.

Den overveiende delen av utlånene er fortsatt innenfor godt sikrede boliglån. Policyen er fortsatt å konsentrere satsingen på bedriftsmarkedet til bankens primære markedsområde som er Nøtterøy, Tønsberg og Tjøme. Utlånsporteføljen er ved årsskiftet fordelt med 78,2 % (77,7) til personmarkedet, 21,4 % (21,5) til bedriftsmarkedet og 0,4 % (0,8) til andre. 75,3 % av den samlede porteføljen er knyttet til lån i bankens primære markedsområde, som er Nøtterøy, Tønsberg og Tjøme.

Ved årsskiftet er 94,6 % av personmarkedsporteføljen eksklusiv boligkreditt, klassifisert som middels til svært lav risiko. For bedriftsmarkedslån, er 78,4 % klassifisert som middels til svært lav risiko.

Styret vurderer kredittrisikoen i verdipapirporteføljen som lav.

Med bakgrunn i Finanstilsynets forskrifter og interne retningslinjer gjennomgår banken hvert kvartal utlånsporteføljen med henblikk på å identifisere mulige tapsutsatte engasjementer.

Samlede nedskrivninger utgjør 46,1 millioner. Det er en økning på 32,8 millioner i 2016. Gruppevis nedskrivninger er økt fra 9,7 til 26,2 millioner. Individuelle nedskrivninger er økt fra 3,6 til 19,9 millioner. Økningen i individuelle og gruppenedskrivninger er redegjort for tidligere i årsberetningen. Gruppenedskrivninger utgjør 0,44 % av brutto utlån (0,16).

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken får problemer med å oppfylle sine finansielle forpliktelser ved forfall. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg styrer sin likviditetsrisiko gjennom vedtatt policy for likviditetsstyring. Her er måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering, krav til lengden banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet, krav til egenkapital og kjernekapital de viktigste måleparameterne. Det er også inkludert en beredskapsplan for likviditetsområdet.

Styret er tilfreds med likviditetssituasjonen, og likviditetsrisikoen anses å være moderat. Banken har ikke hatt problemer med å refinansiere sine lån i løpet av 2016. Banken har vedtatt at den skal klare seg uten ytterligere fremmedfinansiering i minimum 12 mnd. i en normalsituasjon og 3 mnd. i en stresset situasjon. Begge målene oppfylles med god margin ved årsskiftet. Kundeinnskudd er fortsatt den viktigste finansieringskilden, og banken har et mål om at innskuddsdekningen som minimum skal være 70 %. Ved utgangen av 2016 var innskuddsdekningen 84,1 %.

Likviditetsindikator er et måltall for likviditet utledet fra balansen etter definisjon av Finanstilsynet. Ved årsskiftet har banken 112,5 i likviditetsindikator 1 og 114,5 i likviditetsindikator 2.

Banken har likviditetsreserver (låneadgang i Norges Bank, lån klargjort for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt

og ikke deponerte obligasjoner) som gjør at banken kan dekke alle kjente forfall minimum 36 måneder fram i tid i en normalsituasjon. Banken har størstedelen (92 %) av sin fremmedfinansiering som langsiktige lån med gjenstående løpetid på over 1 år.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) ble innført 31.12.15. Kravet til LCR innebærer at et foretak til enhver tid skal ha en likviditetsreserve på minst 100 prosent, det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager. Foretakene kan innfase kravet til likviditetsreserve med 70 prosent fra og med 31. desember 2015, 80 prosent fra og med 31. desember 2016 og 100 prosent fra og med 31. desember 2017.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har ved årsskiftet en LCR på 188 %. Banken har som mål at LCR skal være minimum 10 %-poeng høyere enn det til enhver tid gjeldende krav.

Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter og verdipapirkurser. Markedsrisiko kommer hovedsakelig fra bankens fundingaktiviteter, investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer. Styringen av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer mot obligasjonsmarkedet, aksjemarkedet og for den totale renterisikoen. Bankens renterisiko er risikoen for at markedsverdien på bankens fastrenteinntekter synker når markedsrenten stiger.

Konkurransesituasjonen i området er stor med et stort press på marginer. Likevel ble kundemarginen økt gjennom 2016 (+ 0,28 prosentpoeng), som følge av generelle rentereduksjoner til personkundemarkedet og økning av marginer mot bedriftsmarkedet. Fallende/lav pengemarkedsrente, samt lavere eksterne innlån bidro til at gjennomsnittlig eksternt fundingkost ble redusert i 2016. Økt kundemargin og tilbakekjøp av egen gjeld/lavere pengemarkedsrente gjorde at rentenettoen økte fra 1,39 % til 1,57 % gjennom 2016.

Fastrentelån i egne bøker har et moderat volum og er stort sett prissikret gjennom rentebytteavtaler. Styret anser at den totale renterisikoen har vært stabil gjennom 2016.

Banken har liten beholdning av fremmed valuta og ikke egne valutalån. Styret anser valutarisikoen som minimal.

Legalrisiko

Ved utgangen av året var kapitaldekningen på 16,91 %. Ren kjernekapital var 14,47 %. Banken styrer etter en forsvarlighetsnorm for likviditet og vil utvikle måling og oppfølging av denne videre. Andre krav knyttet til regnskapslov, finansavtalelov, personopplysningslov m.v. samt retningslinjer fra Finanstilsynet følges løpende. Styret anser legalrisikoen i banken som lav.

Strategisk risiko

Strategisk risiko utgjøres blant annet av markedsrisiko, organisasjonsrisiko, kompetanserisiko.

Konkurransen i bankmarkedet i Tønsbergområdet er sterk. Styret mener at bankens konkurranseposisjon i markedet er god. Fusjonen med SpareBank 1 BV og fortsatt satsing på kompetanseutvikling gjør at den fusjonerte banken dermed er godt rustet i forhold til konkurransen i markedet. Det strategiske risikobildet anses i hovedsak å være stabilt.

Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko menes risiko for tap som følge av brudd på interne rutiner eller retningslinjer, manglende kompetanse eller policy, menneskelige feil, systemtekniske feil, eller ulike former for anslag mot banken som ran, brann og datakriminalitet. Det legges i banken stor vekt på fullmaktsstrukturer, gode instruksjoner og opplæring i et rammeverk for å håndtere den operasjonelle risikoen. Operasjonell risiko i banken vurderes gjennom bankens internkontrollprosess og alle svakheter og forbedringstiltak rapporteres til ledergruppe og styret.

Etter styrets oppfatning er den operasjonelle risikoen under god kontroll og i liten grad endret i 2016.

Organisasjon, likestilling og arbeidsmiljø

Ved utgangen av 2016 hadde banken 56 ansatte i bankvirksomheten. Disse personene utfører 55,3 årsverk. 53,6 % av de ansatte ved årsskiftet var kvinner. 3,6 % av de ansatte arbeider deltid.

Diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har som policy å likebehandle alle uavhengig av kjønn, etnisitet eller grad av funksjonsevne. Policyen omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Det er god adkomst for rullestolbrukere. Vi har heis som bevegelseshemmede kan benytte.

Bankens ledergruppe består av fem personer hvorav én er kvinne. I lederstillinger under sentral ledergruppe er det en kvinne og tre menn. Det er ingen systematiske forskjeller eller diskriminering når det gjelder bruk av overtid, permisjoner eller bankens bruk av tid og ressurser på kompetansehevede tiltak.

Banken er IA-bedrift og benytter systematisk bedriftshelsetjenesten for å legge til rette for at ansatte skal kunne utnytte maksimalt av sin arbeidsevne. Banken har ikke øvrige planer eller tiltak for å fremme likestilling basert på kjønn, etnisitet eller nedsatt funksjonsevne.

I henhold til bankens vedtekter, er styret sammensatt av seks valgte medlemmer. 33,3 prosent av de valgte styremedlemmene er kvinner.

Det totale sykefraværet i 2016 var 5,2 % (6,3). Langtidsfraværet (over 8 uker) utgjør 2,6 % (3,5). På grunnlag av arbeidshelseundersøkelse blant de ansatte, er det grunnlag for å si at det fysiske og sosiale arbeidsmiljøet er godt. Det er avholdt 4 ordinære møter i arbeidsmiljøutvalget som annethvert år ledes av henholdsvis representant for bankens ledelse og ansatte. For 2016 ble utvalget ledet av representant fra bankens ledelse. Flere tiltak er satt i verk for ytterligere å styrke det forebyggende helsearbeidet. Banken har i 2016 ikke hatt personskader i arbeidstiden.

Oppsummert bankens rammeverk på organisasjonsområdet som skal bidra til å sikre arbeidstakerrettigheter:

- Personhåndbok, HMS-håndbok og IA-avtale
- Arbeidsmiljø/Samarbeidsutvalg
- Møter mellom ledelse og tillitsvalgte
- Verneombud
- Etske retningslinjer og rutine for bekymringsmeldinger
- Rådgiverskole (AFR) og læringshus
- Medarbeider-/klimaundersøkelse hvert annet år
- Årlig medarbeider-/utviklingssamtale mellom leder og medarbeider

Samfunnsansvar

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg er en betydelig støttespiller i lokalsamfunnet i f.t. idrett, kultur, næringsutvikling og organisasjonsliv i sin helhet. Støtten gis gjennom bankens gavefond, som tilfører gaver til aktører innenfor bankens primære markedsområde. Gaver utgjorde 4,6 millioner kroner i 2016.

Banken har også engasjert seg både økonomisk og med faglig kompetanse mot videregående skoler i distriktet. Økonomisk gjennom støtte til ungdomsbedrifter (UB)/ ungt entreprenørskap og faglig støtte til skolene gjennom ulike foredrag med tema økonomi og bistand/rådgivning gjennom etableringsfasen av ungdomsbedrifter.

Arbeid mot korrupsjon

I et konsern der virksomhetene driver med konsesjon fra Finanstilsynet, er det naturlig at arbeid mot korrupsjon er sentralt. Det blir i hovedsak gjort gjennom etiske retningslinjer. I tillegg møter selskapet lovkrav som representerer tiltak mot korrupsjon. I de etiske retningslinjene er det et eget punkt som omhandler økonomiske fordeler og gaver mv. Den enkelte medarbeider skal være forsiktig med å motta gaver eller annen oppvartning fra kunder. Det er ikke hensiktsmessig å beløpsfeste en gavegrense, o.l. Regelen er at den ansatte må vurdere dette i hvert enkelt tilfelle og unngå på noen måte å komme i et avhengighetsforhold til en kunde, eller opptre slik at vedkommendes integritet og oppfyllelse av likebehandlingsprinsippet rokkes. Gaver eller gjenytelser som direkte er koblet til forretningsmessige avtaler med SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg må ikke mottas.

Ytre miljø

Det er viktig del av vårt samfunnsansvar å være bevisste på hvilken påvirkning vi har på naturen, klimaet og miljøet rundt oss.

Banken forurensrer ikke det ytre miljø utover det som er normalt for denne type virksomhet.

Forskning og utvikling

Banken har ikke hatt forsknings- eller utviklingsaktiviteter av betydning i 2016.

PSD2

PSD2 (Payments Services Directive 2) er et oppdatert betalingsdirektiv vedtatt av EU (også gjeldende i EØS) som trer i kraft i januar 2018. I tillegg til at direktivet dekker flere typer betalinger enn det gjeldende direktivet, er den største endringen at det åpnes for at tredjeparter skal kunne tilby betalingstjenester gjennom bankenes systemer. Sluttkunde kan gi en autorisert aktør tillatelse til å hente ut kontoinformasjon og initiere betalinger på deres vegne mot en eller flere banker. Bankene er forpliktet til å stille et programmeringsgrensesnitt (et såkalt åpent API) tilgjengelig for

å muliggjøre dette. En slik tredjepart kan være f.eks fintech-selskaper, netthandelsaktører, internettselskaper som Google og Facebook men også andre banker og finansielle aktører. Dette kan utgjøre en klar trussel for bankene som kan risikere å miste mye av den direkte daglige interaksjonen med sine kunder. Men det kan også åpne nye muligheter for bakene selv til å utvikle nye spennende tjenester i samarbeide andre aktører og bygge løsninger som kombinerer informasjon fra både banker og en rekke andre kilder.

SpareBank 1 har kommet langt med å legge til rette og teste ut de tekniske løsningene som er nødvendig for å tilfredsstille PSD2, selv om de detaljerte kravene bl.a når det gjelder sikkerhet ennå ikke er ferdig spesifisert og publisert. Vi ser også at vi kan utnytte den samme infrastrukturen i flere andre initiativer som vi har under utvikling, rettet både mot person og småbedriftsmarkedet.

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse omfatter de mål og prinsipper som virksomheten styres etter, og skal sikre egenkapitalbeviseres, innskyteres og andre gruppers interesser. Bankens prinsipper for eierstyring og selskapsledelse er forankret i lover, forskrifter og norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Hensikten er at virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og drift gjennom åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet.

Oslo Børs krever at selskaper notert på børsen i årsrapporten skal gi en samlet redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse og at eventuelle avvik fra norsk anbefaling skal forklares. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg følger norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse med de tilpasninger som er naturlige for sparebanker.

Det henvises i denne forbindelse til gjeldende eierstyring for SpareBank 1 BV, som offentliggjøres på bankens hjemmeside og Oslo Børs.

Egenkapitalbevis

Ved utgangen av 2016 var det registrert 609 eiere av egenkapitalbevis (634). Ved utgangen av 2016 kontrollerte de 20 største eierne 54,5 prosent av egenkapitalbeviskapitalen (51,1). Se for øvrig [note 38](#).

Kursen på bankens egenkapitalbevis var ved årsskiftet 133 kroner mot 102 kroner året før.

Fortjeneste pr egenkapitalbevis ble 16,93 kroner (11,07), og det foreslås et utbytte på 1,87 kroner pr egenkapitalbevis i SpareBank 1 BV for 2016. Dette tilsvarer 8,88 pr. egenkapitalbevis i tidligere SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg. Dette er i tråd med fusjonsavtalen og bytteforholdet.

Utsiktene fremover for den fusjonerte banken

Styret er meget tilfreds med de resultater som er oppnådd i 2016.

SpareBank 1 BV og SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg fusjonerte med virkning fra 2. januar 2017.

Målsettingen med fusjonen er å etablere en større bank med økt konkurransekraft som kan drive mer effektivt og gi kundene et bedre tilbud samtidig som det gir trygghet og mer attraktive arbeidsplasser for medarbeiderne. Det er en ambisjon om å bygge fundamentet til en bank som er større enn den fusjonerte banken, samt å skape en slagkraftig SpareBank 1 på Sør-Østlandet og posisjonere oss for fremtiden i denne delen av landet.

Konsernet vil i 2. kvartal 2017 starte arbeidet med uttak av synergieffekter i forbindelse med fusjonen. Estimert nivå på uttak av synergieffekter som en følge av fusjonen er foreløpig beregnet til kr 30–40 mill. Synergieffektene skal være fullt innfaset i løpet av 2018. Teknisk fusjon av de to bankene er planlagt i juni 2017, og kostnadene ved dette er estimert til 20 mill. Omstillings- og nedbemanningkostnader estimeres til 20 millioner i 2017.

De økonomiske utsiktene i Norge har stabilisert seg noe utover høsten og vinteren. De viktigste årsakene til dette er en relativ svak krone, lave renter og en ekspansiv

finanspolitikk. Videre har oppgangen i oljeprisen bidratt til noe redusert usikkerhet for oljerelaterte næringer. Situasjonen for denne næringen vil likevel fortsatt være utfordrende i 2017. Det forventes en relativ moderat vekst i norsk økonomi i 2017.

I våre regioner har arbeidsledigheten holdt seg relativt stabil, samtidig som boligprisutviklingen har vært noe mer moderat sammenlignet med tilsvarende utvikling i Oslo. Våre markedsområder har også et godt og diversifisert næringsliv.

Gitt uendrede rammevilkår forventer banken relativt lave tap i 2017.

I statsbudsjettet for 2017 er det vedtatt en egen finansskatt på 5 % på arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget i morbanken. Etter foreløpig beregninger vil dette medføre en negativ effekt for banken på ca. 8 mill. før skatt. Skattesatsen vil være uendret på 25 % fremover. Finanstilsynet har videre vedtatt innskjerping av vilkårene i boliglånsforskriften fra 2017.

Det har vært noe avtagende kredittvekst i Norge i 2016. Innskuddsveksten har imidlertid vært positiv. Det forventes fortsatt sterk konkurranse på utlån og innskudd. Banken har konkurransedyktige vilkår og registrerer fortsatt god aktivitet og vekst på de fleste forretningsområdene.

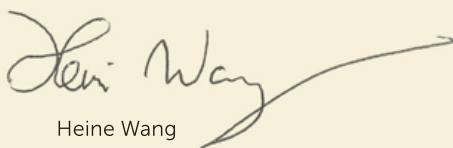
Basert på stabile spread- og rentenivåer fremover forventes det at bankens rentenetto opprettholdes i 2017.

Banken forventer en veksttakt på boliglån i 2017 noe over markedsveksten.

Tønsberg, 14. mars 2017
Styret i SpareBank 1 BV

Øyvind Birkeland
Styrets leder

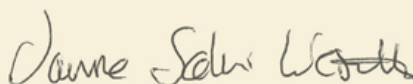
Heine Wang
Styrets nestleder

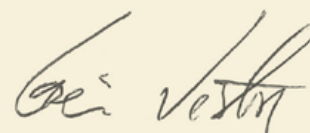
Gisle Dahn

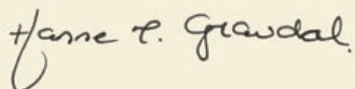
Kristin Sjøia Barkost

Janne Sølvi Weseth

Geir A. Vestre
Ansattes representant

Hanne Myhre Gravdal
(ansattes repr.)

Rune Fjeldstad
(adm. direktør)

NØKKELTALL SPAREBANK 1 NØTTERØY-TØNSBERG

Resultatsammendrag (Hele tusen kroner)	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Netto renteinntekter	118.027	1,57 %	103.586	1,39 %
Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	82.690	1,10 %	82.279	1,10 %
Netto resultat fra finansielle eiendeler	61.877	0,82 %	29.551	0,40 %
Sum inntekter	262.593	3,50 %	215.416	2,89 %
Sum driftskostnader	130.361	1,74 %	126.348	1,69 %
Resultat før tap	132.232	1,76 %	89.068	1,19 %
Tap på utlån og garantier	34.862	0,46 %	5.328	0,07 %
Resultat før skatt	97.371	1,30 %	83.740	1,12 %
Skattekostnad	10.546	0,14 %	16.154	0,22 %
Periodens resultat	86.825	1,16 %	67.586	0,91 %
Periodens andre inntekter og kostnader	(14.615)	-0,19 %	13.938	0,19 %
Periodens totalresultat	72.210	0,95 %	81.524	1,09 %
	31.12.2016		31.12.2015	
Lønnsomhet				
Egenkapitalavkastning ¹	11,11 %		9,42 %	
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	9,22 %		11,40 %	
Kostnadsprosent ²	49,64 %		58,65 %	
Balansetall				
Brutto utlån til kunder	5.982.438		6.073.200	
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	8.528.202		8.251.744	
Utlånsvekst (brutto) siste 12 mnd.	-1,49 %		1,52 %	
Utlånsvekst inkl. overført til kredittforetak	3,35 %		6,13 %	
Innskudd fra kunder	5.026.534		4.992.378	
Innskuddsvekst siste 12 mnd.	0,68 %		6,00 %	
Innskuddsdekning	84,02 %		82,20 %	
Forvaltningskapital	7.399.866		7.617.079	
Forvaltningskapital inkl. kredittforetak	9.945.630		9.795.623	
Tap og mislighold				
Tapsprosent utlån ³	0,58 %		0,09 %	
Brutto misligholdte eng. i % av brutto utlån	0,16 %		0,40 %	
Brutto andre tapsutsatte eng. i % av brutto utlån	0,71 %		0,07 %	

Soliditet, tall for morbanken		
Ren kjernekapitalprosent	14,47 %	14,13 %
Kjernekapitalprosent	15,80 %	15,30 %
Kapitaldekningsprosent	16,91 %	16,41 %
Ren kjernekapital	624.940	578.675
Kjernekapital	676.288	626.769
Ansvarlig kapital	719.437	672.254
Beregningsgrunnlag	3.861.708	4.095.724
Kontor og bemanning		
Antall bankkontor	3	3
Antall årsverk i konsernet	69	69
Egenkapitalbevis, tall for morbanken		
Egenkapitalbevisbrøk 01.01	23,99 %	24,30 %
Egenkapitalbevisbrøk ved utgangen av perioden	23,38 %	23,99 %
Børskurs	133,00	102,00
Børsverdi (tusen kroner)	142.988	109.660
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	161,36	151,75
Resultat pr. egenkapitalbevis	16,92	11,07
Pris / Resultat pr egenkapitalbevis	7,86	9,21
Pris / Bokført egenkapital	0,82	0,67

1. Resultat etter skatt, eks. minoritetsandel, i prosent av gjennomsnittlig egenkapital (IB+UB/2)
2. Gjennomsnittlig egenkapital er eks. Hybridkapital klassifisert som egenkapital
3. Sum driftskostnader i prosent av sum driftsinntekter
4. Netto tap i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån på balansen hittil i år

RESULTAT

Morbank				Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	Note	2016	2015
244.114	206.008	Renteinntekter	17	206.005	244.149
140.566	87.980	Rentekostnader	17	87.978	140.563
103.548	118.028	Netto renteinntekter	17	118.027	103.586
58.796	58.785	Provisjonsinntekter	18	81.360	82.638
3.018	3.205	Provisjonskostnader	18	3.214	3.029
1.074	1.152	Andre driftsinntekter	18	4.544	2.670
56.852	56.732	Netto provisjonsinntekter og andre inntekter		82.690	82.279
9.855	28.583	Utbytte	19	11.269	5.201
		Netto resultat fra eierinteresser	19	26.440	20.506
3.844	24.168	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	19	24.168	3.844
13.699	52.751	Netto resultat fra finansielle eiendeler	19	61.877	29.551
174.099	227.511	Sum inntekter		262.593	215.416
52.370	51.336	Personalkostnader	20	65.536	65.442
29.593	28.998	Administrasjonskostnader	21	30.700	31.061
5.564	5.294	Avskrivninger på ikke-finansielle eiendeler	29	5.326	5.602
17.128	21.266	Andre driftskostnader	21	28.799	24.244
104.656	106.894	Sum driftskostnader		130.361	126.348
69.443	120.617	Resultat før tap		132.232	89.069
5.328	34.862	Tap på utlån og garantier	11	34.862	5.328
64.115	85.756	Resultat før skatt		97.371	83.740
15.130	9.919	Skattekostnad	23	10.546	16.154
48.985	75.836	Periodens resultat		86.825	67.586
-	-	Majoritetsandel av årsresultat		86.091	66.486
-	-	Minoritetsandel av årsresultat		734	1.100
		Periodens andre inntekter og kostnader:			
3.803	3.718	<i>Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet</i> Netto aktuarmessig gevinst / tap på ytelsesbasert pensjonsordning		3.718	3.803
10.135	(18.333)	<i>Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet</i> Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg		(18.333)	10.135
13.938	(14.615)	Periodens andre inntekter og kostnader		(14.615)	13.938
62.924	61.221	Totalresultat for perioden		72.210	81.524
-	-	Majoritetsandel av periodens totalresultat		71.475	80.424
-	-	Minoritetsandel av periodens totalresultat		734	1.100
11,1	16,9	Resultat pr. egenkapitalbevis	37	19,2	15,0
11,1	16,9	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis		19,2	15,0

BALANSE

Morbank				Konsern	
31.12.2015	31.12.2016	(tusen kroner)	Note	31.12.2016	31.12.2015
72.437	71.025	Kontanter og fordringer på sentralbanker		71.025	72.437
219.722	225.815	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	225.815	219.722
6.073.587	5.982.438	Brutto utlån til kunder	8,9,10,11	5.982.438	6.073.200
(3.604)	(19.919)	Individuelle nedskrivninger	8,9,10,11	(19.919)	(3.604)
(9.661)	(26.162)	Nedskrivning på grupper av utlån	8,9,10,11	(26.162)	(9.661)
6.060.322	5.936.357	Netto utlån til kunder	8,9,10,11	5.936.357	6.059.935
1.000	1.000	Overtatte eiendeler		1.000	1.000
748.306	554.390	Sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer til virkelig verdi	24	554.390	748.306
7.373	6.218	Finansielle derivater		6.218	7.373
273.943	368.909	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	27	368.909	273.943
58.481	58.481	Investering i eierinteresser og konsernselskaper	35	147.120	125.399
7.497	4.497	Utsatt skattefordel	23	4.501	7.503
-	-	Immaterielle eiendeler	28	6.958	6.958
67.006	61.823	Eiendom, anlegg og utstyr	29	61.900	67.051
19.987	10.030	Andre eiendeler	30	15.673	27.453
7.536.073	7.298.546	Sum eiendeler		7.399.866	7.617.079
100.321	100.323	Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7	100.323	100.321
4.992.950	5.027.648	Innskudd fra kunder	31	5.026.534	4.992.378
1.508.607	1.228.293	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	32	1.228.293	1.508.607
11.379	5.575	Finansielle derivater		5.575	11.379
58.996	29.753	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	22,23,33	33.891	63.027
197.731	146.343	Ansvarlig lånekapital	34	146.343	197.731
6.869.985	6.537.934	Sum gjeld		6.540.959	6.873.443
107.510	107.510	Eierandelskapital	37,38	107.510	107.510
4.468	4.468	Overkursfond		4.468	4.468
43.686	52.329	Utjevningsfond		52.329	43.686
4.300	9.553	Avsatt utbytte		11.416	7.048
-	50.000	Hybridkapital		50.000	
438.376	493.836	Grunnfondskapital		493.836	438.376
54.728	44.512	Gavefond		44.512	54.728
22.064	3.731	Fond for urealiserte gevinster		3.731	22.064
(9.045)	(5.327)	Annen Egenkapital		90.043	64.285
-	-	Minoritetsandel		1.063	1.469
666.088	760.612	Sum egenkapital	5	858.907	743.634
7.536.073	7.298.546	Gjeld og egenkapital		7.399.866	7.617.077

EGENKAPITALENDRING

Konsern	Eier- andels- kapital	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Avsatt utbytte	Hybrid- kapital	Grunn- fonds- kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Minoritets andel	Sum egen- kapital
(Hele tusen kroner)											
Egenkapital pr. 31.12.2014	107.510	4.468	36.083	5.376	-	411.295	49.945	11.929	42.086	1.227	669.918
Utbetalt utbytte for 2014	-	-	-	(5.376)	-	-	-	-	-	(857)	(6.233)
Utbetalt fra gavefond i 2015	-	-	-	-	-	-	(5.217)	-	-	-	(5.217)
Periodens resultat	-	-	7.603	7.048	-	27.081	10.000	-	14.753	1.100	67.585
Egenkapitalendringer i FKV / DS	-	-	-	-	-	-	-	-	3.644	-	3.644
<i>Endring i poster som senere ikke vil bli omlassifisert til resultatet:</i>											
Netto aktuariemessig gevinst / tap på Ytelsesbasert pensjonsordning	-	-	-	-	-	-	-	-	3.803	-	3.803
<i>Endring i poster som senere vil bli omlassifisert til resultatet:</i>											
Endring i virkelig verdi for invest. Tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	-	10.135	-	-	10.135
Egenkapital pr. 31.12.2015	107.510	4.468	43.686	7.048	-	438.376	54.728	22.064	64.286	1.470	743.635
Utbetalt utbytte for 2015	-	-	-	(7.048)	-	-	-	-	-	(1.100)	(8.148)
Utbetalt fra gavefond i 2016	-	-	-	-	-	-	(10.216)	-	-	-	(10.216)
Omklassifisert hybridkapital	-	-	-	-	50.000	-	-	-	-	-	50.000
Betalte renter Hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	(2.181)	-	(2.181)
Periodens resultat	-	-	8.643	11.416	-	55.459	-	-	10.575	734	86.826
Egenkapitalendringer i FKV / DS	-	-	-	-	-	-	-	-	13.647	(41)	13.606
<i>Endring i poster som senere ikke vil bli omlassifisert til resultatet :</i>											
Netto aktuariemessig gevinst / tap på Ytelsesbasert pensjonsordning	-	-	-	-	-	-	-	-	3.718	-	3.718
<i>Endring i poster som senere vil bli omlassifisert til resultatet :</i>											
Endring i virkelig verdi for invest. Tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	-	(18.333)	-	-	(18.333)
Egenkapital pr. 31.12.2016	107.510	4.468	52.329	11.416	50.000	493.835	44.512	3.731	90.045	1.063	858.907

Morbank

(Hele tusen kroner)	Eier- andels- kapital	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Avsatt utbytte	Hybrid- kapital	Grunn- fonds- kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2014	107.510	4.468	36.083	5.376	-	411.295	49.945	11.929	(12.848)	613.757
Utbetalt utbytte for 2014	-	-	-	(5.376)	-	-	-	-	-	(5.376)
Utbetalt fra gavefond i 2015	-	-	-	-	-	-	(5.217)	-	-	(5.217)
Periodens resultat	-	-	7.603	4.300	-	27.081	10.000	-	-	48.984
<i>Endring i poster som senere ikke vil bli omlassifisert til resultatet :</i>										
Netto aktuariemessig gevinst / tap på Ytelsesbasert pensjonsordning	-	-	-	-	-	-	-	-	3.803	-
<i>Endring i poster som senere vil bli omlassifisert til resultatet :</i>										
Endring i virkelig verdi for invest. Tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	-	10.135	-	-
Egenkapital pr. 31.12.2015	107.510	4.468	43.686	4.300	-	438.376	54.728	22.064	(9.045)	666.088
Utbetalt utbytte for 2015	-	-	-	(4.300)	-	-	-	-	-	1.318.236
Utbetalt fra gavefond i 2016	-	-	-	-	-	-	(10.216)	-	-	(10.216)
Omklassifisert hybridkapital	-	-	-	-	50.000	-	-	-	-	50.000
Betalte renter Hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	(2.181)	(2.181)
Periodens resultat	-	-	8.643	9.553	-	55.459	-	-	2.181	75.836
<i>Endring i poster som senere ikke vil bli omlassifisert til resultatet :</i>										
Netto aktuariemessig gevinst / tap på Ytelsesbasert pensjonsordning	-	-	-	-	-	-	-	-	3.718	3.718
<i>Endring i poster som senere vil bli omlassifisert til resultatet :</i>										
Endring i virkelig verdi for invest. Tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	-	(18.333)	-	(18.333)
Egenkapital pr. 31.12.2016	107.510	4.468	52.329	9.553	50.000	493.835	44.512	3.731	(5.327)	760.612

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Periode 01.01.–31.12. Morbank			Periode 01.01.–31.12. Konsern	
2015	2016		2016	2015
		Kontantstrøm fra virksomheten		
2.213.736 (3.240.015)	1.987.364 (3.004.969)	Årets avdrag på nedbetalingslån mv til kunder	1.987.364 (3.004.969)	2.213.736 (3.240.015)
813	(726)	Nydiskontering på nedbetalingslån til kunder	(1.113)	1.200
231.782	192.251	Endring i saldo på kreditter	192.169	231.747
1.946.246 (1.016.009)	1.973.059 (862.285)	Rente- og provisjonsinnbetalinger på utlån	1.973.059 (862.285)	1.946.246 (1.016.009)
404	263	Overført til kredittforetak	263	404
		Tilbakeført fra kredittforetak		
		Inngått på tidligere års konstaterte tap		
136.956	284.958	Kontantstrøm fra utlånsvirksomheten (A)	284.489	137.308
150.007	60.913	Endring i saldo på innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	60.913	149.838
132.138 (92.973)	(26.301) (52.414)	Endring i saldo på innskudd fra kunder med avtalt løpetid	(26.301) (52.331)	132.138 (92.969)
		Renteutbetalinger til kunder		
189.173	(17.803)	Kontantstrøm fra innskuddsvirksomheten (B)	(17.720)	189.008
1.680	-	Endring i fordringer på kredittinstitusjoner	-	1.570
5.131	3.970	Renteinnbetalinger på innskudd i kredittinstitusjoner	3.970	5.131
6.811	3.970	Kontantstrøm fra innskudd i kredittinstitusjoner (C)	3.970	6.701
61.512 (99.114) (15.791)	61.253 (114.261) (15.324)	Andre inntekter	85.560 (138.296) (14.698)	86.939 (120.768) (16.588)
476	677	Betalbare driftskostnader	677	476
(1.109)	9.572	Betaling av skatter	11.412	977
4.101	(10.166)	Endring gaver til utbetaling	(10.273)	2.298
(3.131)	(3.592)	Endring i andre eiendeler	(3.590)	(3.206)
		Endring i annen gjeld		
		Endring i periodiseringer		
(53.056)	(71.840)	Kontantstrøm fra øvrig løpende drift (D)	(69.207)	(49.872)
279.884	199.285	Kontantstrøm fra løpende drift (A + B + C + D = E)	201.532	283.145
-	-	Innbetaling vedr. nye lån fra kredittinstitusjoner	-	-
-	-	Utbetalinger ved innfrielse av lån fra kredittinstitusjoner	-	-
485.730 (535.181) (49.328)	252.795 (531.689) (36.811)	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirlån	252.795 (531.689) (36.811)	485.730 (535.181) (49.328)
		Utbetalinger ved innfrielse av verdipapirlån		
		Renteutbetalinger på finansiering		
(98.778)	(315.705)	Kontantstrøm fra finansiering (F)	(315.705)	(98.778)

582.751	513.813	Innbetalinger vedr. salg av verdipapirer	513.813	582.751
(806.185)	(411.976)	Utbetalinger vedr. kjøp av verdipapirer	(411.976)	(806.185)
10.041	7.379	Renteinnbetalinger på obligasjoner og sertifikater	7.379	10.041
9.855	28.583	Mottatt utbytte på verdipapirer	26.934	6.486
(1.847)	(112)	Investert i varige driftsmidler	(112)	(1.847)
299	-	Salg av driftsmidler til salgspris	-	299
(205.086)	137.686	Kontantstrøm fra investeringer (G)	136.036	(208.456)
-	(1.564)	Utbetaling av renter på Hybridkapital	(1.564)	
(5.376)	(4.300)	Utbetaling av utbytte	(5.400)	(5.376)
(5.217)	(10.216)	Utbetaling fra gavefond	(10.216)	(5.217)
(10.593)	(16.080)	Kontantstrøm fra egenkapitalen (H)	(17.180)	(10.593)
(34.574)	4.682	Endring i likviditetsbeholdningen (E + F + G + H)	4.682	(34.684)
258.732	224.158	+ Likviditetsbeholdning IB	224.158	258.842
224.158	228.840	= Likviditetsbeholdning UB	228.840	224.158
		som består av:		
72.437	71.025	Kontanter og kontantekvivalenter	71.025	72.437
151.722	157.815	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	157.815	151.722
224.158	228.840		228.840	224.158

NOTER TIL REGNSKAPET

23	1. GENERELL INFORMASJON	56	20. PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE
23	2. REGNSKAPSPRINSIPPER	58	21. ANDRE DRIFTSKOSTNADER
30	3. KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER	59	22. PENSJONER
31	4. SEGMENTINFORMASJON	62	23. SKATT
33	5. KAPITALDEKNING		BALANSE
35	6. FINANSIELL RISIKOSTYRING	63	24. SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI
	KREDITTRISIKO	64	25. VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER
38	7. KREDITTINSTITUSJONER – FORDRINGER OG GJELD	67	26. FINANSIELLE DERIVATER
39	8. UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER	68	27. AKSJER, ANDELER OG EGENKAPITALBEVIS
42	9. OVERFØRING AV UTLÅN TIL SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS	70	28. GOODWILL
43	10. ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE UTLÅN	71	29. EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR
44	11. TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER M.V.	72	30. ANDRE EIENDELER
46	12. KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKORATING	72	31. INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER
47	13. MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTESTILLELSER	73	32. GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER
48	14. KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER	74	33. ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSER
	MARKEDSRISIKO	75	34. ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN
50	15. MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO	76	35. EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAPER, FELLES KONTROLLERT VIRKSOMHET (FKV) OG TILKNYTTETE SELSKAPER (TS)
	LIKVIDITETSRISIKO	77	36. NÆRSTÅENDE PARTER
51	16. FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER		ØVRIGE OPPLYSNINGER
	RESULTATREGNSKAP	78	37. RESULTAT PR. EGENKAPITALBEVIS OG BEREGNING AV EGENKAPITALBEVISBRØK
53	17. NETTO RENTEINNTEKTER	79	38. EGENKAPITALBEVIS OG EIERSTRUKTUR
54	18. NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER	80	39. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN
55	19. NETTO RESULTAT FRA FINANSIELLE EIENDELER		

Note 1

Generell informasjon

Konsernet SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg består av morbanken og eiendomsmeglerfirmaet Z-Eiendom AS, hvor banken eier 60 % av aksjene.

Banken har eierandeler i to felleskontrollerte/tilknyttede virksomheter: Samarbeidende Sparebanker AS (7,75 %) og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS (4,68.%). Eierandelene er verdsatt til kostpris i morbankens regnskap.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg sitt kjerneområde er Nøtterøy, Tønsberg og Tjøme. Banken har kontor på Teie (i Nøtterøy kommune), i Tønsberg sentrum, og Olsrød (i Tønsberg kommune).

Banken er deltaker i SpareBank 1-alliansen.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg er en totalleverandør av produkter og tjenester innenfor finansiering, sparing og plassering, forsikring og betalingsformidling.

Generalforsamlingene i SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg og SpareBank 1 BV vedtok 26. oktober 2016 at bankene skal fusjoneres. Finanstilsynet godkjente fusjonen 16. desember 2016. Juridisk fusjon er satt til 2. januar 2017. Bankens navn skal være SpareBank 1 BV.

Årsregnskapet for 2016 ble godkjent av styret i SpareBank 1 BV 14. mars 2017. Generalforsamlingen skal endelig godkjenne årsregnskapet for 2016, med vedtak om overskuddsdisposisjoner, i møte 30. mars 2017. Fram til endelig godkjennelse har styret myndighet til å endre årsregnskapet.

Note 2

Regnskapsprinsipper

Grunnlag for utarbeidelse

Årsregnskapet for SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg omfatter perioden 01.01.16–31.12.16. Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser fra den internasjonale tolkningskomite for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, den faste tolkningskomite (SIC).

Målegrunnlaget for årsregnskapet er historisk kost med unntak for investeringer klassifisert som tilgjengelig for salg, finansielle eiendeler og gjeld til virkelig verdi over resultat, som har blitt vurdert til virkelig verdi.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er oppgitt i hele tusen kroner med mindre annet er oppgitt.

Endring i regnskapsprinsipper og noteopplysninger

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Nedenfor er det listet hvilke endringer som har vært relevant for konsernet i IFRS med virkning for 2016 regnskapet.

IFRIC 21 Avgifter

Avgifter fastsetter regnskapsføringen av en plikt til å betale en avgift som faller innenfor virkeområdet til IAS 37 Avsetninger. Fortolkningen omhandler hva den utløsende hendelsen er, som medfører at avgiften skal innregnes som en forpliktelse.

Finansdepartementet fastsatte ny forskrift 19.9.16 vedrørende uttreden fra Bankenes sikringsfond. Regelen innebærer at sikringsfondsavgiften etter IFRIC21 skal periodiseres og trer i kraft 1.1.17. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har i 2016 videreført tidligere praksis ved at avgiften periodiseres gjennom hele regnskapsåret.

Banken bokførte tidligere avgiften som en rentekostnad. Med virkning fra regnskapsåret 2016 har banken valgt å bokføre avgiften som en ordinær driftskostnad. Sammenlignbare tall er omarbeidet.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og datterselskap. Som datterselskap regnes foretak der banken har kontroll, d.v.s. makt til å styre foretakets finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll og blir tatt

ut av konsolidering på det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper. Konsernets eierandel i Z-eiendom AS er 60 %. Ved overtakelse av kontroll i et selskap blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom kjøpsvederlaget (kostprisen) og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet.

Tilknyttet og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttet selskap er foretak hvor banken har betydelig innflytelse, men som ikke er datterselskap eller felleskontrollert virksomhet. Aksjer i tilknyttet virksomhet er i regnskapet vurdert til kostpris. Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at banken gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres til kost i morbankens regnskap og ved egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter og innskudd i Norges Bank og andre banker.

Utlån og tap på utlån

Utlån blir målt til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Utlån blir vurdert til virkelig verdi med tillegg av eventuelle direkte transaksjonskostnader ved første gangs måling. Utlån skal i senere perioder vurderes til amortisert kost med bruk av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller nedskrivning for tap.

Individuelle- og gruppenedskrivninger

Nedskrivninger for tap skal utføres når det foreligger objektive bevis for at et lån eller en gruppe av lån har verdifall. Som objektive bevis regner en blant annet vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente. Det foretas ikke nedskrivninger på forventninger om tap. Hendelsene som medfører eventuell nedskrivning skal være inntruffet på balansedagen.

Individuell nedskrivning blir gjort på enkeltengasjement med bakgrunn i tapshendelse som gir estimerte reduksjoner i lånets fremtidige kontantstrømmer.

Gruppenedskrivninger foretas med tilsvarende bakgrunn, men hvor tapshendelsene ikke kan identifiseres på enkeltengasjement. Analyseverktøy og statistisk metode med utgangspunkt i tapserfaring blir lagt til grunn for utregningene.

Nedskrivning for tap innebærer bruk av skjønn og det kan hefte usikkerhet rundt utregningene. Nedskrevne engasjementer har særlig oppfølging. Reversering av tidligere nedskrivninger skjer i den utstrekning tap er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Tapsvurdering blir foretatt kontinuerlig gjennom året og engasjementer der det tidligere er foretatt tapsnedskrivning blir vurdert periodisk. Friskmelding av tidligere tapsavsatte engasjement skjer når dette er brakt i orden ved at gjeldende betalingsplan er fulgt og engasjementet ikke lenger er tapsutsatt.

Fastrenteutlån

Banken benytter ikke sikringsbokføring av fastrenteutlån til kunder. Alle bankens utlån vurderes til amortisert kost.

Overføring av låneporteføljer

Ved overføring av låneporteføljer til blant annet SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt AS vil banken vurdere om kriteriene for fraregning i henhold til IAS 39 er oppfylt. I de tilfeller banken beholder kredittrisiko og marginer knyttet til låneporteføljene, anses ikke risiko og avkastning å være overført til motpart og låneporteføljene vil da beholdes i bankens balanse. Pr. 31.12.16 hadde banken ingen overførte låneporteføljer hvor kredittrisiko og avkastning ikke var overført.

Verdipapirer og derivater

Verdipapirer og derivater består av aksjer, egenkapitalbevis, andeler i aksje- og rentefond, sertifikater og obligasjoner samt rentebytteavtaler. Ved første gangs innregning blir finansielle eiendeler klassifisert i en av følgende kategorier avhengig av formålet med investeringen. Ledelsen avgjør hvordan investeringen skal klassifiseres ved første gangs innregning.

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg
- Finansielle eiendeler som det ikke er et aktivt marked for, klassifiseres som lån og fordringer til amortisert kost.

Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg inkluderer de eiendelene som ikke faller inn under kategorien lån og fordringer, eiendeler til virkelig verdi over resultat og holde til forfall investeringer. Etter første gangs innregning av eiendeler tilgjengelig for salg blir disse vurdert til virkelig verdi. Urealiserte verdiendringer blir fortløpende ført under andre inntekter og kostnader (OCI). Når verdipapir blir solgt eller nedskrevet, blir akkumulerte verdjusteringer reversert over OCI og innregnet i resultatregnskapet.

Obligasjoner det ikke er et aktivt marked for, klassifiseres som lån og fordringer til amortisert kost.

Kjøp og salg av finansielle eiendeler blir bokført på handelsdato, dvs. den dato banken forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Alle finansielle eiendeler som ikke blir målt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatregnskapet, blir innregnet første gang til virkelig verdi inkludert transaksjonskostnader. Instrumentet blir fraregnet når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen er over, overført til andre og banken har overført en vesentlig del av risiko og eiendomsrett til andre.

Realisert og urealisert gevinst som oppstår som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatregnskapet, er inkludert i resultatregnskapet i den perioden de oppstår.

Urealisert gevinst og tap som oppstår som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, blir innregnet i OCI, bortsett fra ved verdifall som blir regnet inn i resultatet.

Virkelig verdi på noterte instrumenter tar utgangspunkt i gjeldende børskurs. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan banken regne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmodeller. Hvis eiendelen ikke lar seg måle pålitelig, blir eiendelen vurdert til kost, jfr. IAS 39.46.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre blir regnet inn første gang til virkelig verdi og blir deretter avskrevet lineært over forventet levetid. Ved fastsettelse av avskrivningsplan splitter banken de enkelte eiendelene i nødvendig utstrekning opp i komponenter med ulik levetid og det blir tatt hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten

betydning, eksempelvis PCer og annet kontorutstyr, skal ikke vurderes individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Tomter er bokført til kostpris. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader knyttet til eiendelen.

Levetid på ulike klasser av eiendom, anlegg og utstyr er:

- Bygg blir avskrevet over 33 år.
- Tekniske installasjoner blir avskrevet over 20 år.
- IT-utstyr blir avskrevet over 3–5 år.
- Transportmidler blir avskrevet over 5 år.
- Inventar mv blir avskrevet over 10 år.

Eiendom, anlegg og utstyr som blir avskrevet er gjenstand for nedskrivningstest i samsvar med IAS 36, når omstendighetene indikerer det.

Sikringsbokføring

Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdisikring blir både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi og endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Innskudd

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er vurdert i tråd med vurderingsregler for det enkelte eiendel.

Nedskrivning av ikke finansielle eiendeler

Balanseført beløp av bankens eiendeler med enkelte unntak, blir gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimerer banken eiendelens gjenvinnbare beløp. Årlig regner banken gjenvinnbart beløp på balansedagen for eiendeler som har ubegrenset utnyttbar levetid, og øvrige immatrielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelig for bruk.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som blir målt til amortisert kost blir resultatført løpende basert på en effektiv rentemetode. For rentebærende instrument, som blir målt til virkelig verdi, vil amortiseringseffekten bli klassifisert som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av renteendringer blir klassifisert som inntekt fra andre finansielle investeringer.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste er utført. Gebyr knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og blir resultatført tilsvarende. Honorar for rådgivning blir opptjent i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten blir utført. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekt som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, blir resultatført når transaksjonen er sluttført.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta blir omregnet til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen, blir regnet inn i resultatet.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og endring i utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt blir regnskapsført etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det blir beregnet forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det blir likevel ikke beregnet forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill, som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det blir beregnet en eiendel ved utsatt skatt på framførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt blir beregnet inn bare i det omfang det er ventet framtidig skattepliktige resultat som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Utbytte

Avsatt utbytte til bankens egenkapitalbevisiere klassifiseres som egenkapital frem til det tidspunkt utbyttet til endelig vedtatt av representantskapet.

Langsiktige lån

Innlån med flytende rente

Lån blir regnet inn første gang til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån blir deretter målt til amortisert

kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløp ved forfall blir dermed periodisert over løpetiden ved hjelp av den effektive renten.

Fastrente innlån

Fastrente innlån er klassifisert til amortisert kost.

Pensjoner

Banken dekker i all hovedsak sine ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser overfor de ansatte gjennom en kollektiv pensjonsordning. Basert på forsikringstekniske prinsipper regner man nåverdien av forventet framtidig pensjonsytelse, som er opptjent i inneværende eller tidligere perioder. Den beregnede påløpte forpliktelsen blir sammenlignet med verdien på innbetalte og oppsparte pensjonsmidler. Differansen blir ført som gjeld (dersom negativ) eller eiendel (dersom positiv). Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi fratrukket forventede transaksjonskostnader.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto renteinntekt (-kostnad) resultatføres umiddelbart og inngår i posten pensjoner under lønn og generelle administrasjonskostnader. I tillegg kommer kostnader til innskuddsbasert pensjonsordning. Netto rentekostnad består av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene, begge beregnet med diskonteringsrenten. Endringer i netto pensjonsforpliktelse som følge av premiebetalinger og utbetaling av pensjon hensyntas. Forskjellen mellom faktisk avkastning på pensjonsmidlene og den resultatførte regnskapsføres fortløpende mot andre inntekter og kostnader (OCI). Verdiendringer, både midler og forpliktelser, føres over andre inntekter og kostnader (OCI).

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Introduksjon av en ny ytelsesplan eller en forbedring av nåværende ytelsesplan medfører endringer i pensjonsforpliktelsen. Dette blir kostnadsført lineært over perioden frem til effekten av endringen er opptjent. Innføring av nye ordninger eller endringer i eksisterende ordninger som skjer med tilbakevirkende kraft slik at de ansatte umiddelbart har opptjent en fripolise (eller

endring i fripolise) resultatføres umiddelbart. Gevinst eller tap knyttet til innskrenkninger eller avslutning av pensjonsplaner resultatføres når dette skjer.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingene av tap på utlån og blir vurdert i henhold til IAS 37. Det blir gjort avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er overveiende sannsynlig at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan regnes som pålitelige. Det blir gitt opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige. Avsetning for restruktureringskostnader blir gjort når banken har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse.

Ansvarlig lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lån kan utgjøre inntil 2 % av total kapitaldekning. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men banken har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke blir utbetalt utbytte og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si at rentene ikke blir akkumulert. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innenfor en ramme på 1,5 % av samlet kapitaldekning. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene blir nedskrevet proporsjonalt med egenkapitalen, dersom bankens kapitaldekning faller under 5 % eller samlet kapitaldekning faller under 6 %. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til egenkapitalbeveiseierne eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner blir ført som annen langsiktig gjeld til amortisert kost.

Segmentrapportering

Banken har i hovedsak to forretningsområder som sin rapporteringsformat, personmarked og bedriftsmarked. Selv om banken opererer i ulike kommuner, anser banken primært å operere innenfor et og samme geografiske marked.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet blir regnet som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet det. Representantskap og regulerende myndighet vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke endre det. Hendelser fram til regnskapet blir regnet som godkjent for

offentliggjøring og omhandler alt som var kjent på balansedagen, inngår i informasjonsgrunnlaget for fastsettelse av regnskapsestimatet og således fullt ut reflektert i regnskapet. Hendelser som inntreffer etter balansedagen, blir opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for framleggelse.

Vedtatte IFRS-er og IFRIC-er med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

I henhold til IAS 8.30 og 8.31 skal det gis opplysninger om nye eller endrede standarder og fortolkninger som er vedtatt, men ikke trådt i kraft på tidspunktet for fastsettelse av årsregnskapet. De som kan bli relevante for konsernet vises nedenfor. Konsernet planlegger ikke tidlig implementering av disse standardene.

IASB har vedtatt flere nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er trådt i kraft. I det følgende vil vi kort omtale de endringene som kan påvirke konsernets fremtidige rapportering. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring IFRS 9 er gjeldende fra 1. januar 2018 og er godkjent av EU. Det er adgang til tidlig anvendelse av standarden, det vil ikke SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg benytte seg av. Det har vært satt ned et tverrfaglig implementeringsteam i SpareBank 1 Alliansen med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som vil forberede gjennomføring og implementering av IFRS 9 («Prosjektet»). Prosjektet har som formål å vurdere og konkludere på problemstillinger vedrørende klassifisering og måling av finansielle instrumenter, modeller og metodikk for estimering av forventet tap, samt selve regnskapsføringen og endringer i noteverk som følge av implementering av IFRS9. En beskrivelse av nye krav i IFRS 9 og endringer fra tidligere standard følger under.

Klassifisering og måling

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi med verdiendring over andre

inntekter og kostnader (OCI), virkelig verdi med verdiendring over resultatet og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsinnregning av eiendelen. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Gjeldsinstrumenter med kontraktuelle kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktuelle kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, men med renteinntekt og eventuell nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse. Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Banken har ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS9 på nåværende tidspunkt. Foreløpig gjennomgang med basis i dagens utlånsportefølje gir dog ikke grunnlag for å tro at overgang til IFRS9 vil gi vesentlige regnskapsmessige effekter.

Salg av lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS som finansieringsverktøy. Banken overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkreditselskapet. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan sies at holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i både morbankens og konsernets resultat. Banken har foreløpig ikke konkludert på fremtidig klassifisering av boliglån som kvalifiserer for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Likviditetsportefølje

Bankens likviditetsportefølje har varierende grad av omsetning, som påvirker hvorvidt porteføljen skal måles til amortisert kost, virkelig verdi med verdiendring over OCI eller resultat. Klassifiseringen av en portefølje avhenger av om instrumentene som inngår i porteføljen holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer eller om de både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, eventuelt om graden av handel i porteføljen tilsier at porteføljen skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Banken har foreløpig ikke konkludert på klassifiseringen av likviditetsporteføljen.

Alle *derivater* skal måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI. Når egenkapitalinstrumenter utpekes til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI skal ordinære utbytter resultatføres, mens verdiendringer ikke skal reklassifiseres til resultatet verken løpende eller ved avhendelse. Egenkapitalinstrumenter som i bankens regnskap i dag klassifiseres som tilgjengelig for salg med verdiendringer ført over OCI vil etter IFRS9 bli klassifisert til virkelige verdi med verdiendring over ordinært resultat.

For *finansielle forpliktelser* er reglene i hovedsak uendrede sammenlignet med dagens IAS 39. En endring fra IAS 39 er at for finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kredittrisiko innregnes i OCI, og ikke i det ordinære resultatet som i dag. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har ingen finansielle forpliktelser som er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet.

IFRS 9 forenkler kravene til *sikringsbokføring* ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80–125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Banken vurderer fortsatt omfanget av bruken av sikringsbokføring, men den foreløpige vurderingen er at sikringsbokføring vil bli videreført om lag i samme utstrekning som i dag.

Tapsnedskrivning utlån

Etter dagens regler skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer

ført over øvrige resultatelementer. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalesfordringer med vesentlige finansieringselement omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden opprinnelig innregning. Ved førstegangsinnregning og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmer at banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Videre utvikling av nedskrivningsmodell/ regnskapsmessig effekt

Modellen for nedskrivninger er fortsatt under utvikling. Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter og boligpriser, og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Enkelte justeringer forventes implementert før grunnmodellen er oppdatert. Banken har av den grunn ikke beregnet den regnskapsmessige

effekten av innføringen av ny modell nedskrivninger på nåværende tidspunkt. Foreløpig gjennomgang med basis i dagens utlånsportefølje gir dog ikke grunnlag for å tro at overgang til IFRS 9 vil gi vesentlige regnskapsmessige effekter.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

Standarden omhandler inntektsføring og vil erstatte IAS 11 - anleggskontrakter og IAS 18 - driftsinntekter med tilhørende fortolkninger. Standarden krever en inndeling av de enkelte kundekontraktene i de leveranseforpliktelser som foreligger. En leveranseforpliktelse kan være en vare eller en tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller en tjeneste og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018. Banken har ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 15.

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden vil medføre betydelig omlegging av regnskapsføring for leieavtaler. Det underliggende prinsippet i den nye standarden er at leieavtaler skal balanseføres som eiendeler (rettigheter til bruk) og forpliktelser. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2019. Banken har ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 16.

Andre endringer i IFRS

IASB har publisert enkelte nye eller endrede standarder som er vurdert til ikke å ha innvirkning på konsernet. Dette omfatter IFRS 10, IFRS 12, IFRS 14, IAS 16, IAS 1, IAS 28 og IAS 38.

Note 3

Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Tap på utlån og garantier

Banken rescorer sin utlånsportefølje månedlig. Kunder med svak risikoklasse, betalingsmislighold, negativ migrering eller andre objektive kriterier blir vurdert med tanke på behov for individuell nedskrivning. Individuell nedskrivning blir regnet som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuelle nedskrivninger.

Vurdering av behov for nedskrivning blir gjort for eksponeringer som er misligholdte, eller der banken har annen objektiv informasjon.

Gruppevis nedskrivninger blir beregnet av grupper av engasjement som har økende kredittrisiko, men der det ikke er mulig å identifisere hvilket engasjement som vil medføre tap. Beregning skjer med utgangspunkt i økt forventet tap for porteføljer som har migrert negativt siden forrige beregning og en tenkt makroøkonomisk utvikling. Beregningene utføres av kompetansesenter for kreditt i SpareBank 1.

Virkelig verdi

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet.

Med unntak av noen få aksjer, er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember.

Tilsvarende vil virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimater basert på

diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater kommer vanligvis fram ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende størrelser, eksempelvis renter og valuta, blir innhentet i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende papir. I de tilfellene bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli benyttet. Med nøytral risikoposisjon mener vi eksempelvis at renterisiko innenfor et tidsintervall er tilnærmet null. I motsatt fall bruker vi den relevante kjøps- eller salgskursen for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kreditt-rating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser blir innhentet med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette bli tatt hensyn til ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko blir amortisert over løpetiden.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater hvorav; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i Grunnbeløp og den generelle utviklingen i antall uføretrygdede og levealder er av stor betydning.

Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen.

Økonomiske forutsetninger lagt til grunn i alle ordninger er i tråd med NRS veiledning om pensjonsforutsetninger. Det vises i denne forbindelse til egen pensjonsnote.

Note 4 Segmentinformasjon

Vurderingen av hvilke segmenter som er rapporterbare tar utgangspunkt i distribusjonsform, produkter og kunder. Det primære rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelenes risiko og avkastningsprofil og er delt opp i privatmarked (inkl selvstendige næringsdrivende) og bedriftsmarked. Bankens egne investeringsaktiviteter er ikke et separat rapporterbart segment og fremkommer under posten ufordelt sammen med aktiviteter fra Z-eiendom og aktiviteter som ikke lar seg allokere til privat- eller bedriftsmarkedet.

Rapporteringen av segmentene baserer seg på de resultat- og balanseposter som kundegruppene allokere direkte. Resultatposter som lar seg identifisere til kundebehandlende enheter er fordelt mot disse.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område og rapportering på geografiske sekundærsegmenter gir ingen tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) er imidlertid fordelt geografisk under [note 8](#).

Konsern 31.12.2016
(tusen kroner)

Resultat	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekter	62.542	51.658	3.826	118.026
Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	29.348	9.971	43.371	82.690
Netto avkastning på finansielle investeringer	1.285	31	60.562	61.878
Driftskostnader	25.312	9.571	95.478	130.361
Resultat før tap	67.863	52.089	12.281	132.233
Tap på utlån og garantier	3.025	31.838	(1)	34.862
<i>herav gruppevis nedskrivninger</i>	2.836	13.665	-	16.501
Resultat før skatt	64.838	20.251	12.282	97.371

Balanse				
Utlån til kunder	4.478.831	1.503.607	-	5.982.438
Individuell nedskrivning utlån	(999)	(18.920)	-	(19.919)
Gruppenedskrivning utlån	(7.699)	(18.463)	-	(26.162)
Andre eiendeler	-	-	1.463.509	1.463.509
Sum eiendeler pr segment	4.470.133	1.466.224	1.463.509	7.399.866
Innskudd fra og gjeld til kunder	3.129.661	1.239.724	657.150	5.026.535
Annen gjeld			1.514.425	1.514.425
Sum gjeld	3.129.661	1.239.724	2.171.575	6.540.959
Egenkapital	-	-	858.907	858.907
Sum gjeld og egenkapital pr segment	3.129.661	1.239.724	3.030.482	7.399.866

Konsern 31.12.2015
(tusen kroner)

Resultat	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekter	59.094	44.295	(3.207)	100.182
Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	31.897	6.835	43.547	82.279
Netto avkastning på finansielle investeringer	1.720	48	27.783	29.551
Driftskostnader	25.467	10.449	87.027	122.943
Resultat før tap	67.244	40.729	(18.904)	89.069
Tap på utlån og garantier	(1.733)	7.101	(40)	5.328
<i>herav gruppevise nedskrivninger</i>	(682)	2.763	-	2.081
Resultat før skatt	68.977	33.628	(18.864)	83.741

Balanse				
Utlån til kunder	4.163.514	1.909.686	-	6.073.200
Individuell nedskrivning utlån	(1.149)	(2.456)	-	(3.605)
Gruppenedskrivning utlån	(4.863)	(4.798)	-	(9.661)
Andre eiendeler	-	-	1.557.145	1.557.145
Sum eiendeler pr segment	4.157.502	1.902.432	1.557.145	7.617.079
Innskudd fra og gjeld til kunder	3.234.346	1.288.769	469.263	4.992.378
Annen gjeld			1.881.066	1.881.066
Sum gjeld	3.234.346	1.288.769	2.350.329	6.873.444
Egenkapital	-	-	743.635	743.635
Sum gjeld og egenkapital pr segment	3.234.346	1.288.769	3.093.964	7.617.079

Note 5

Kapitaldekning

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg utarbeider kapitaldekningen etter standardmetoden for kredittrisiko. Hybridkapital omklassifisert fra fondsobligasjon pr 31.03.2016.

Konsolidering CRD IV

Datterselskapets balanse er av ubetydelig størrelse under regleverket til CRD IV og det utarbeides således ikke konsolidert kapitaldekningsoppgave.

Ansvarlig kapital (tusen kroner)	31.12.2016	31.12.2015
Eierandelskapital	107.510	107.510
Overkursfond	4.468	4.468
Hybridkapital	50.000	
Utjevningsfond	52.329	43.686
Sparebankens fond	493.836	438.376
Fond for urealisert gevinst/tap	3.731	22.064
Annen egenkapital (IAS pensjoner / betalte renter Hybridkapital)	(5.327)	(9.045)
Gavefond	44.512	54.728
Avsatt andel utbytte klassifisert som egenkapital	9.553	4.300
Sum balanseført egenkapital	760.612	666.088
Beregnet andel av utbytte, klassifisert som egenkapital	(9.553)	(4.300)
Hybridkapital	(50.000)	
Verdijusteringer på aksjer og obligasjoner målt til virkelig verdi (AVA)	(381)	(283)
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	(141.866)	(82.830)
Sum ren kjernekapital	558.811	578.675
Hybridkapital	50.000	
Fondsobligasjon	40.000	90.000
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	(38.652)	(41.906)
Sum kjernekapital	610.159	626.769
Tilleggskapital utover kjernekapital		
Tidsbegrenset ansvarlig lån	100.000	100.000
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	(56.851)	(54.515)
Netto ansvarlig kapital	653.308	672.254

Risikoveid beregningsgrunnlag		
Lokale og regionale myndigheter	6.053	18.144
Offentlige eide foretak	10.021	32.287
Institusjoner	56.729	87.024
Foretak	1.191.841	1.283.282
Massemarked	7.703	9.319
Pantsikkerhet i eiendom	2.015.089	2.072.975
Forfalte engasjementer	6.703	18.279
Obligasjoner med fortrinnsrett	40.596	40.618
Andeler i verdipapirfond	23.564	11.483
Egenkapitalposisjoner	95.627	113.909
Øvrige engasjementer	79.841	102.526
Sum beregningsgrunnlag kredittrisiko	3.533.767	3.789.846
Operasjonell risiko	324.416	303.515
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	3.525	2.363
Samlet beregningsgrunnlag	3.861.708	4.095.724
Kapitaldekning	16.91 %	16.41 %
Kjernekapital	15.80 %	15.30 %
Ren Kjernekapital	14.47 %	14,13 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2.50%)	96.543	102.393
Motsyklisk buffer (1.50 % / 1.00%)	57.926	40.957
Systemrisikobuffer (3.00 %)	115.851	122.871
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	270.320	266.221
Minimumskrav til ren kjernekapital (4.50%)	173.777	184.308
Tilgjengelig kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	114.715	128.146
Uvektet kjernekapitalandel:	8,39 %	8,34 %
- uten overgangsregler	7,09 %	6,81 %

Hensyntatt full innfasing av CRD-IV ville ren kjernekapital utgjort 12.07 %.

Note 6

Finansiell risikostyring

Risikostyring i SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg er en prosess som behandler alle risikoer og muligheter som påvirker verdiskapning eller bevarer eksisterende verdier. Maksimal verdiskapning, strategi og målsettingene oppnås best når det er balanse mellom vekst og lønnsomhetsmål og relaterte risikoer. Den helhetlige risikostyringen samordner risikoappetitt og strategi, forbedrer beslutninger angående risikohåndtering, reduserer driftsrelaterte overraskelser og tap, identifiserer og håndterer sammensatte risikoer på tvers av virksomheten og forbedrer utnyttelsen av kapitalen. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil. Dette skal oppnås gjennom å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling. Videre er det viktig med en sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring i alle ledd.

Bankens styre har det overgripende ansvaret for bankens risikohåndtering. Dette omfatter fastsettelse av de overordnede mål, rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyring. Styret skal også påse at banken har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Administrerende banksjef er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner, og systemer for å overvåke risikobildet. De ulike forretningsområdene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og må påse at risiko og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er bestemt. Bankens overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking foretas av en egen organisatorisk enhet for risikostyring som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i banken, og som rapporterer direkte til administrerende banksjef. Enheten er også ansvarlig for å videreutvikle bankens rammeverk for helhetlig risiko og kapitalstyring. Dette innebærer å oppdatere risikopolicy, strategier, metoder og modeller i henhold til anerkjente prinsipper.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg tallfester sin risiko blant annet gjennom beregning av forventet tap og behovet for risikojustert kapital for å kunne dekke uventet tap. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital banken mener den trenger for å dekke den faktiske risikoen banken har pådratt seg. Modellene som brukes legger til grunn både statistiske og kvalitative vurderinger og skal dekke 99,9 prosent av mulige forventede tap.

Nærmere om de enkelte risikotyper

Risiko er et mål som kombinerer sannsynligheten og virkningen av en hendelse i negativ retning. Resultatet av en vurdering av hvor stor sannsynlighet er det for at noe inntreffer i kombinasjon med den forventede konsekvensen av hendelsen angir hvor høy den enkelte risiko er.

Kredittrisiko

Den største finansielle risikoen til SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Styret vil ved årlig gjennomgang av bankens risikopolicy konkretisere og fastsette mål og rammer for bankens kredittportefølje. Denne policyen er utledet av bankens forretningsstrategi, og inneholder en rekke måltall og rammer som er satt sammen slik at den på best mulig måte effektivt og hensiktsmessig styrer bankens risikoprofil på kredittområdet. De viktigste parameterne er maksimal forventet misligholdssannsynlighet i porteføljen, maksimalt forventet tap og nødvendig økonomisk kapital allokert til for å dekke uventet tap. Styret er ansvarlig for bankens låne- og kredittinnvilgelse, men gjennom fullmakter delegeres til administrerende banksjef innenfor visse rammer. Administrerende banksjef kan delegerer fullmakter videre. Fullmaktene er knyttet opp mot engasjementers størrelse og risiko. SpareBank 1-alliansen har utviklet et risikoklassifiseringssystem for å kunne styre bankens utlånsportefølje, som SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg benytter. Bankens kredittmodeller bygger på tre sentrale komponenter.

Sannsynlighet for mislighold

Alle kunder i både BM og PM porteføljen blir klassifisert ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Modellen er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet. Når kundene grupperes benyttes det ni risikoklasser (A-I) i tillegg til to klasser hvor det foreligger mislighold eller nedskrevne engasjementer. Modellene valideres minimum årlig.

Forventet eksponering ved mislighold

Dette er en beregnet forventet størrelse over hvor stor eksponeringen er i et engasjement ved misligholdstidspunktet.

Tap ved mislighold

Dette er en vurdering av hvor mye banken vil tape dersom et engasjement blir misligholdt sett i forhold til de

sikkerheter kundene har stilt og de kostnadene banken har ved inndrivelse.

De tre overnevnte beskrevne delene danner grunnlaget for beregningen av det forventede tapet og behovet for risikojustert kapital.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko for kreditt deles inn i tre underkategorier:

- Store engasjement
Ekstra risiko som banken påtar seg ved å ta inn store enkeltengasjement, som i seg selv utgjør et (relativt sett) betydelig tapspotensial for banken
- Bransje
Ekstra risiko som banken påtar seg ved å gi ekstra mye lån til spesifikke bransjer. Sviktende marked i den spesifikke bransjen kan da påføre banken store tap på kort tid
- Geografisk
Risiko som banken påtar seg ved å være geografisk konsentrert over et lite område. Spesielt kan dette utgjøre en stor risiko i kombinasjon med høy eksponering mot f.eks. næringseiendom boliger, osv.

Eierisiko

Defineres som risiko for tap av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i strategiske eierselskaper, som følge av den risikoen som det enkelte selskapet påtar seg i sin drift. Eierselskapet defineres som selskaper hvor SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har en vesentlig eierandel og vanlig innflytelse.

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har valgt å definere følgende selskap til å inngå i overnevnte definisjon:

- SpareBank 1 Gruppen (eierandel 1,51 %)
- SpareBank 1 Boligkreditt (eierandel 1,40 %)
- SpareBank 1 Næringskreditt (eierandel 1,39 %)
- BN Bank (eierandel 0,94 %)
- Z-eiendom AS (eierandel 60 %)

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter og verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer og fundingaktiviteter. Styringen av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer for aksjerisiko, renterisiko, spreadrisiko og valutarisiko.

Renterisiko

Bankens renterisiko er risikoen for at markedsverdien på bankens fastrente inntekter synker da markedsrenten stiger. Graden av renterisiko øker jo lengre løpetiden er. Renterisikoen knytter seg først og fremst til fastrente utlån og fastrente innskudd, investeringer i obligasjoner, og gjeld til andre finansinstitusjoner med rentebinding. Banken bruker renteswaps for å redusere renterisikoen på obligasjonslån med fastrente.

Valutarisiko

Plasseringer i utenlandsk valuta er begrenset til reisevaluta oppad begrenset til totalt 2,5 millioner kroner. Dette skal være i lett realiserbar valuta.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken får problemer med å oppfylle sine finansielle forpliktelser ved forfall. SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg styrer sin likviditetsrisiko gjennom vedtatt policy for likviditetsstyring. Her er måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering, krav til lengden banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet og krav til egenkapital og kjernekapital de viktigste måleparameterne. Denne policyen gjennomgås og vedtas i styret årlig. Likviditetsstyringen skjer gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter, deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank og overføringer til SpareBank 1 Boligkreditt.

Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko menes risiko for tap som følge av brudd på interne rutiner eller retningslinjer, manglende kompetanse eller policy, menneskelige feil, systemtekniske feil, eller ulike former for anslag mot banken som ran, brann og datakriminalitet. Det legges i banken stor vekt på fullmaktsstrukturer, gode instruksjoner og opplæring i et rammeverk for å håndtere den operasjonelle risikoen. Operasjonell risiko i banken vurderes gjennom bankens internkontrollprosess og alle svakheter og forbedringstiltak rapporteres til ledergruppe og styret. Banken benytter basis metoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Spreadrisiko

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg har alle investeringer i rentebærende papirer bokført til amortisert kost. Spreadendringer vil derfor ikke påvirke ansvarlig kapital.

Likevel inngår papirene i bankens likviditetsberedskap, og det kan således komme et potensielt likviditetsrisiko-kapitalbehov dersom banken må realisere de som følge av en likviditetskrise i kombinasjon med negativ utvikling i markedespriser. Med spreadrisiko menes risiko for verditap i bankens investeringsportefølje som følge av en økning i kredittpremiene for de obligasjonene banken har investert i.

Systemrisiko

Systemrisiko kan defineres som en risiko for at finansiell ustabilitet gir forstyrrelser i tilbudet av finansielle tjenester av et omfang som kan føre til betydelige negative virkninger på produksjon og sysselsetting. Systemrisiko ses som regel langs flere dimensjoner:

- Tidsdimensjonen eller konjunkturdimensjonen. Dette er gjerne risiko som bygger seg opp gjennom oppgangstider og gjør at systemet i økende grad blir sårbart for sjokk. Et eksempel er oppbygging av eiendomsbobler.
- Markedsstruktur og sammenvevdhet. Dette handler i stor grad om smitte mellom banker, at problemer i en bank smitter over til problemer i en annen bank, for eksempel på grunn av gjensidig avhengighet i fundingmarkedene.
- I tillegg er det for den enkelte bank en dimensjon knyttet til de institusjonelle rammene. Et godt regelverk og en solid stat kan virke dempende på negative spiraler i urolige tider, mens uheldige regelverk og svake stater vil virke forsterkende på slike problemer.

For den enkelte bank er systemrisiko knyttet til to spørsmål:

1. Er det sårbarheter i det finansielle systemet som gir en klar risiko for at tapene kan bli vesentlig høyere enn hva normale modellsammenhenger tilsier og/eller en risiko for at adgangen til fundingmarkedene raskt kan bli vesentlig vanskeligere?
2. Er sårbarheten så stor at realiseringen av denne risikoen vil medføre at banken i betydelig grad må endre sin forretningsstrategi.

Gitt at man oppdager betydelig grad av systemrisiko må det gjøres en vurdering av hva dette betyr for bankens kapitalbehov:

- Tilsier systemrisikoen at misligholds- og tapssannsynligheter i modellene er for lave i forhold til hva de skal være kalibrert inn mot? Er PD for lav i forhold til langsiktig utfall? Er LGD for lav i forhold til hva den må forventes å bli i et kraftig tilbakeslag? I så fall bør det gjøres justeringer av parametere i modellene. Det vil også gi konsekvenser for bankens kapitalplan.
- Det er også mulig å være i en situasjon der modellene er kalibrert riktig, men vi midlertidig er i en situasjon der mislighold, tap eller andre problemer likevel kan bli klart større enn hva modellene og normale risikovurderinger tilsier. I en slik situasjon vil det være mer naturlig å sikte mot en høyere kapitaldekning enn å gjøre justeringer i modellene.

Vurdering av systemrisiko vil alltid være innebære en viss grad av skjønn. Systemrisiko er ikke direkte observerbart, og selv etter at systemrisiko har blitt utløst vil det ikke uten videre være åpenbart hva nivået på systemrisikoen har vært. Det metodiske grunnlaget for vurdering av systemrisiko er fortsatt i sin barndom, og det finnes i liten grad allment anerkjente kriterier.

For å sikre konsistens og etterprøvbarehet over tid er det derfor viktig å ha et rammeverk for vurdering av systemrisiko.

Kapitalstyring

Kapitalstyringen følger styrevedtatt policy for området for å sikre en god og stabil avkastning på egenkapitalen over tid. Det er fastsatt minimumsmål for kapitaldekning. Se også [note 5](#).

Note 7

Kredittinstitusjoner – fordringer og gjeld

Morbank		(tusen kroner)	Konsern	
2015	2016		2016	2015
		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
151.722	157.815	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	157.925	151.832
68.000	68.000	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	68.000	68.000
219.722	225.815	Sum	225.925	219.832
1,89 %	1,63 %	Gjennomsnittlig rente	1,63 %	1,89 %

Morbank		(tusen kroner)	Konsern	
2015	2016		2016	2015
		Gjeld til kredittinstitusjoner		
-	-	Lån og innskudd uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	-	-
100.000	100.000	Lån og innskudd med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	100.000	100.000
321	322	Påløpte renter	322	321
100.321	100.322	Sum	100.322	100.321
2,15 %	1,86 %	Gjennomsnittlig rente	1,86 %	2,15 %

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året prosent av gjennomsnittlig fordring og gjeld til kredittinstitusjoner.

Innskudd og utlån fra/til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente. Fordringer og gjeld mot kredittinstitusjoner er klassifisert som utlån og fordringer ihht IAS 39 og er vurdert til amortisert kost.

Note 8

Utlån til og fordringer på kunder

Morbank		(tusen kroner)	Konsern	
2015	2016		2016	2015
		Utlån fordelt på fordringstype		
508.011	472.786	Kasse-/drifts- og brukskreditter	472.786	508.011
30.873	68.604	Byggelån	68.604	30.873
5.523.233	5.430.535	Nedbetalingslån	5.430.535	5.523.233
11.471	10.513	Opptjente renter	10.513	11.471
6.073.587	5.982.438	Brutto utlån og fordringer på kunder	5.982.438	6.073.587
3.604	19.919	Individuelle nedskrivninger	19.919	3.604
9.661	26.162	Gruppevise nedskrivninger	26.162	9.661
6.060.322	5.936.357	Netto utlån og fordringer på kunder	5.936.357	6.060.322
		Utlån fordelt på markeder		
4.717.369	4.675.395	Lønnstakere	4.675.395	4.717.369
1.305.923	1.277.763	Næringsfordelt	1.277.763	1.305.923
38.646	18.599	Finansiell sektor	18.599	38.646
178	169	Andre sektorer	169	178
11.471	10.513	Opptjente renter	10.513	11.471
6.073.587	5.982.438	Brutto utlån og fordringer på kunder	5.982.438	6.073.587
13.265	46.081	Nedskrivninger	46.081	13.265
6.060.322	5.936.357	Netto utlån og fordringer på kunder	5.936.357	6.060.322
Alle utlån til og fordringer på kunder bokføres til amortisert kost				
413.585	444.803	- Fastrentelån til kunder. bokført verdi	444.803	413.585
410.251	447.112	- Fastrentelån til kunder. beregnet markedsverdi	447.112	410.251
(3.334)	2.309	Mer / Mindreverdi	2.309	(3.334)

Bankens kredittportefølje til kunder er fordelt i segmentene BM og PM. BM porteføljen skal hovedsakelig betjene bedriftskundemarkedet for SMB i bankens naturlige geografiske område. Engasjementene risikoklassifiseres etter modeller utviklet i SpareBank 1-Alliansen. Risikoklassifiseringene beregnes som følge av misligholdssannsynlighet pr. kunde. Klassene A-I er forbeholdt friske kunder. J-klassen er forbeholdt misligholdte engasjementer og K-klassen er forbeholdt individuelt nedskrevne engasjementer. Modellene er under kontinuerlig utvikling. Porteføljen overvåkes med utgangspunkt i foreliggende klassifisering, hvor også utsatte engasjementer blir identifisert for nærmere oppfølging, herunder tapsvurderinger. Risikoklassifisering

benyttes også ved innvilgelse, risikoprising og som grunnlag for vurdering av behov for nedskrivning på gruppe. Gruppenedskrivningene beregnes i utgangspunktet etter en tapsforventning (EL) beregnet med utgangspunkt i misligholdssannsynligheten. Modellen er basert på historikk. Ikke alle hendelser i markedet er nødvendigvis reflektert i misligholdssannsynligheten. Tapsforventningen blir derfor i tillegg vurdert og eventuelt korrigeret for inntrufne forhold som må antas å være av betydning for porteføljens verdi. Bankens erfaringer med risikoklassifiseringsmodellen er god og profilen på engasjementsfordelingen understøttes av øvrige engasjementsvurderinger.

Morbank		(tusen kroner)	Konsern	
2015	2016	Fordeling på risikogruppe	2016	2015
		Totale engasjement		
3.398.357	2.624.590	Laveste risiko	2.624.590	3.398.357
1.035.505	1.477.299	Lav risiko	1.474.299	1.032.505
1.609.280	1.844.497	Middels risiko	1.844.497	1.609.280
232.267	218.843	Høy risiko	218.843	232.267
229.891	247.155	Høyeste risiko	247.155	229.891
31.174	63.367	Mislighold og nedskrevne	63.367	31.174
6.536.474	6.475.751	Totalt	6.472.751	6.533.474
2015	2016	Fordeling på risikogruppe	2016	2015
		Brutto utlån		
3.087.706	2.339.420	Laveste risiko	2.339.420	3.087.706
969.991	1.396.023	Lav risiko	1.396.023	969.604
1.551.786	1.766.062	Middels risiko	1.766.062	1.551.786
224.936	187.682	Høy risiko	187.682	224.936
208.224	241.016	Høyeste risiko	241.016	208.224
30.943	52.235	Mislighold og nedskrevne	52.235	30.943
6.073.587	5.982.438	Totalt	5.982.438	6.073.200
2015	2016	Fordeling på risikogruppe	2016	2015
		Individuelle nedskrivninger		
-	-	Laveste risiko	-	-
-	-	Lav risiko	-	-
-	-	Middels risiko	-	-
-	-	Høy risiko	-	-
-	-	Høyeste risiko	-	-
3.604	19.919	Mislighold og nedskrevne	19.919	3.604
3.604	19.919	Totalt	19.919	3.604
2015	2016	Fordeling på risikogruppe	2016	2015
		Forventet årlig gj.snittlig netto tap		
557	611	Laveste risiko	611	557
876	925	Lav risiko	925	876
5.197	4.714	Middels risiko	4.714	5.197
2.512	2.436	Høy risiko	2.436	2.512
7.999	7.266	Høyeste risiko	7.266	7.999
4.652	4.191	Mislighold og nedskrevne	4.191	4.652
21.793	20.143	Totalt	20.143	21.793

Morbank				Konsern				
2015		2016		Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2016		2015	
Brutto andel	Utlån	Brutto andel	Utlån		Utlån	Brutto andel	Utlån	Brutto andel
88,0 %	5.345.072	86,3 %	5.164.318	Vestfold	5.164.318	86,3 %	5.344.685	88,0 %
11,8 %	714.376	13,5 %	805.567	Norge forøvrig	805.567	13,5 %	714.376	11,8 %
0,2 %	14.139	0,2 %	12.553	Utlandet	12.553	0,2 %	14.139	0,2 %
100,0 %	6.073.587	100,0 %	5.982.438	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	5.982.438	100,0 %	6.073.200	100,0 %

Morbank				Konsern				
2015		2016		Brutto utlån fordelt på sektor og næring	2016		2015	
4.717.369		4.675.395			Lønnstakere o.l	4.675.395		4.717.369
1.691		1.804		Primærnæringer	1.804		1.691	
45.999		46.224		Industri	46.224		45.999	
105.367		132.801		Bygg- og anleggsvirksomhet	132.801		105.367	
61.486		64.972		Varehandel/Hotell og restaurant	64.972		61.486	
693.432		686.145		Omsetning og drift av eiendom	686.145		693.045	
53.828		53.994		Transport og tjenesteytende næringer	53.994		53.828	
225.326		214.309		Finansiell og forretningsmessig tjenesteyting	214.309		225.326	
118.795		77.514		Annen privat tjenesteyting	77.514		118.795	
176		169		Offentlig forvaltning	169		176	
50.118		29.112		Utlandet og andre	29.112		50.118	
6.073.587		5.982.439		Totalt	5.982.439		6.073.200	

2015		2016		Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring	2016		2015	
2.148		1.593			Lønnstakere o.l	1.593		2.148
-		-		Primærnæringer	-		-	
-		12.700		Industri	12.700		1.456	
1.456		2.606		Bygg- og anleggsvirksomhet	2.606		-	
-		-		Varehandel/Hotell og restaurant	-		-	
-		2.300		Omsetning og drift av eiendom	2.300		-	
-		580		Transport og tjenesteytende næringer	580		-	
-		-		Finansiell og forretningsmessig tjenesteyting	-		-	
-		140		Annen privat tjenesteyting	140		-	
-		-		Offentlig forvaltning	-		-	
-		-		Utlandet og andre	-		-	
3.604		19.919		Totalt	19.919		3.604	

Note 9

Overføring av utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS

Banken har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan banken ha opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. Banken har en eierandel på 1,40 prosent pr 31.12.2016 (1,20 prosent pr 31.12.2015). SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og Banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene og Banken mottar en provisjon basert

på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Det er i 2016 solgt boliglån til en netto verdi av 316 mill kroner til SpareBank 1 Boligkreditt. Totalt er det fra-regnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt for 2,441 mrd kroner ved utgangen av regnskapsåret. Gjenværende involvering er som følger:

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap
Gjenværende involvering	-	-	-	-	1.353

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av 12 måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste tolv måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste tolv måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt har banken også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minimum 13,8 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt.

SpareBank 1 Næringskreditt

Banken har anledning til å selge næringseiendom til SpareBank 1 Næringskreditt, som igjen utsteder obligasjoner til investorer med sikkerhet i de overførte lånene. Banken har en eierandel på 1,39 prosent pr 31.12.2016 (0,80 prosent pr 31.12.2015).

Det er i 2016 solgt næringslivslån til en netto verdi av 51 mill kroner til SpareBank 1 Næringskreditt. Totalt er det fraregnet næringslivslån til SpareBank 1 Næringskreditt for 104 mill. kroner ved utgangen av regnskapsåret.

Gjenværende involvering er som følger.

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap
Gjenværende involvering	-	-	-	-	109

Note 10

Aldersfordeling på forfalte utlån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelse i betalingsformidlingen. Hele kundeengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er forfalt.

Morbank og konsern 2016 (tusen kroner)	Under 1 mnd	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
Privatmarkedet	150.322	9.498	1.235	7.685	470	169.210
Bedriftsmarkedet	31.231	51.044	2	216	80	82.573
Sum	181.553	60.542	1.237	7.901	550	251.783

Morbank og konsern 2015 (tusen kroner)	Under 1 mnd	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
Privatmarkedet	93.287	8.172	5.917	1.588	11.457	120.421
Bedriftsmarkedet	8.402	6.999	-	4.180	8.662	28.243
Sum	101.689	15.171	5.917	5.768	20.119	148.664

Note 11

Tap på utlån, garantier m.v.

2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
(11.569)	16.315	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	16.315	(11.569)
-	-	+ Periodens endringer i garantiavsetning	-	-
2.081	16.501	+ Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	16.501	2.081
14.997	400	+ Periodens konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	400	14.997
220	1.855	+ Periodens konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	1.855	220
404	263	- Periodens inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger.	263	404
3	54	+ Andre korreksjoner/amortisering på nedskrivninger	54	3
5.328	34.862	= Periodens tap på utlån og garantier	34.862	5.328
-	-	Renteinntekter inntektsført på nedskrevne utlån	-	-
2015	2016	Individuelle nedskrivninger	2016	2015
15.173	3.604	Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier pr. 01.01.	3.604	15.173
-	-	+ Økning i individuelle nedskrivninger i perioden på tidligere tapsførte	-	-
831	1.527	- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	1.527	831
1.456	18.242	+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	18.242	1.456
12.191	400	- Konstaterte tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	400	12.191
(3)		+/- Andre korreksjoner, amortisering på nedskrivninger		(3)
3.604	19.919	Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier*	19.919	3.604
3.604	19.919	*Herav nedskrivning utlån	19.919	3.604
-	-	*Herav nedskrivning garantier	-	-
2015	2016	Gruppenedskrivninger	2016	2015
7.580	9.661	Nedskrivning på grupper av utlån og garantier pr. 01.01.	9.661	7.580
2.081	16.501	Økning (+)/ Reduksjon (-) i gruppenedskrivninger i perioden	16.501	2.081
9.661	26.162	Gruppenedskrivning ved periodens slutt	26.162	9.661
2015	2016	Tap fordelt på sektor og næring	2016	2015
(1.797)	3.025	Lønnstakere o.l	3.025	(1.797)
-	12.700	Industri og bergverk	12.700	-
2.800	2.650	Bygg og anlegg	2.650	2.800
-	2.300	Eiendomsdrift og annen forretningsmessig tjenesteyting	2.300	-
96	15	Varehandel/Hotell og restaurant	15	96
-	580	Informasjon og kommunikasjon	580	-
4.229	13.592	Utlandet og andre	13.592	4.229
5.328	34.862	Tap på utlån til kunder	34.862	5.328

Misligholdte (over 90 dager) og tapsutsatte engasjement	2016	2015	2014	2013
Misligholdte engasjement	9.690	24.088	81.628	28.347
Øvrige tapsutsatte engasjement	42.562	4.064	18.192	5.716
Totalt tapsutsatte engasjement	52.252	28.152	99.820	34.063
Individuelle nedskrivninger på misligholdte engasjement	1.372	927	6.549	7.938
Individuelle nedskrivninger på ikke misligholdte engasjement	18.547	2.677	8.621	2.201
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	32.333	24.548	84.650	23.924

For misligholdte engasjementer over 90 dager er aldersfordelingen som følger:	2016	2015
3 måneder til og med 6 måneder	1.237	5.917
6 måneder til og med 12 måneder	7.901	5.768
Over 12 måneder	550	20.119
Totalt	9.688	140.459

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap¹	2016
Lønnstakere o.l	7.342
Jordbruk og skogbruk	40
Industri og bergverk	654
Bygg og anlegg	171
Varehandel / Hotel og restaurant	775
Eiendomsdrift og annen forretningsmessig tjenesteyting	9.078
Transport og tjenesteytende næringer	344
Offentlig forvaltning	-
Utlandet og andre	1.739
Totalt	20.143

1. Det er benyttet forventet tap ut fra bransjefordeling i bankens kredittmodeller (utviklet av SpareBank 1 Alliansen).

Note 12

Kreditrisikoeksponering for hver interne risikoring

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. I tabellen er denne inndelingen sammenholdt med tilsvarende ratingklasser hos Moody's.

Misligholdssannsynlighet grupperer deretter den enkelte kunde inn i risikogrupper som vist nedenfor. Tidligere har dette vært en kombinasjon av risikoklasse og sikkerhetsverdier (LGD).

Morbank og Konsern

(tusen kroner)	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	
	2016	Totalt beløp 2016	2015	Totalt beløp 2015	2014	Totalt beløp 2014
Laveste risiko	5,06 %	2.624.590	3,91%	3.398.357	3,87%	3.092.851
Lav risiko	24,49 %	1.477.299	19,22%	1.035.505	18,63%	1.114.084
Middels risiko	25,92 %	1.844.497	20,14%	1.609.280	22,63%	1.574.928
Høy risiko	32,77 %	218.843	12,31%	232.267	13,42%	229.086
Høyeste risiko	25,15 %	247.155	17,97%	229.891	14,83%	297.534
Mislighold og nedskrevet	60,40 %	63.367	35,34%	31.174	24,92%	98.223
Totalt	17,6 %	6.475.751	11,27%	6.536.474	12,22%	6.406.706

Kredittkvaliteten for utlånsrelaterte eiendeler i balansen vises per klasse av eiendeler med en fordeling på seks klasser. Kredittkvaliteten måles og håndteres ved et kredittratingsystem utviklet for og med interne retningslinjer for SpareBank 1-alliansen SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter slik at disse ut fra en konservativ vurdering

reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur. Den konservative vurderingen innebærer at faktisk oppnådd realisasjonsverdi kan bli høyere enn estimert realisasjonsverdi.

Alle tall er uten boligkreditt.

Note 13

Maksimal kreditrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantestillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantestillelser og tillatte motregninger. Banken har ikke inngått motregningsavtaler

Morbank			Konsern	
Brutto eksponering			Brutto eksponering	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
Eiendeler				
72.437	71.025	Fordringer på sentralbanker	71.025	72.437
219.722	225.815	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	225.815	219.722
6.060.322	5.936.357	Netto utlån til og fordringer på kunder	5.936.357	6.059.935
748.306	554.390	Sertifikater og obligasjoner	554.390	748.306
7.373	6.218	Finansielle derivater	6.218	7.373
7.108.160	6.793.805	Sum eiendeler med kreditteksponering	6.793.805	7.107.773
Forpliktelser				
98.262	103.897	Betingede forpliktelser	103.897	98.262
274.086	315.670	Ubenyttede kreditter	310.670	271.473
74.833	27.652	Lånetslagsagn	27.652	74.833
447.181	447.219	Sum finansielle garantistillelser	442.219	444.568
7.555.341	7.241.024	Sum total kredittrisikoeksponering	7.236.024	7.552.341

Sikkerheter og pantestillelser

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan være i form av fysiske sikkerhetsobjekter samt garantier. Fysisk sikkerhet skal være forsikret og kan være boliger, bygninger, varelager eller fordringer. Ved vurdering av sikkerhetens verdi tas det hensyn til evt. konsesjonsbetingelser eller andre forhold som kan påvirke verdien. En forutsetning om fortsatt drift legges til grunn ved divdivurdering av sikkerheter. Vurdering av sikkerhetens verdi

skjer på utlånstidspunktet, og blir i hovedsak ikke oppdatert med mindre et lån anses som tapsutsatt. Sikkerhetens realisasjonsverdi på fast eiendom beregnes til 80 % av omsetningsverdi.

Sikkerheter pr sikkerhetsklasse

Tabellen nedenfor viser total verdi av sikkerheter fordelt pr. sikkerhetsklasse i bankens risikoklassifiseringssystem. Sikkerhetsverdiene er en eksakt fordeling.

(tusen kroner)	2016	2015
Morbank og konsern		
Sikkerhetsklasse 1	1.307.061	1.940.974
Sikkerhetsklasse 2	1.159.984	1.945.835
Sikkerhetsklasse 3	1.800.627	2.224.030
Sikkerhetsklasse 4	1.424.003	453.204
Sikkerhetsklasse 5	164.479	103.853
Sikkerhetsklasse 6	22.912	11.446
Sikkerhetsklasse 7	8.856	1.065
Sum sikkerheter fra risikoklassifisering	5.887.922	6.680.407
Sum total verdi av sikkerheter	5.887.922	6.680.407

Note 14

Kredittkvalitet pr. klasse av finansielle eiendeler

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at SpareBank 1-Alliansen benytter sine interne retningslinjer for kredittratinger.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten pr. klasse av eiendeler for utlansrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem.

2016 Konsern	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	-	65.000	-	-	-	-	65.000
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	1.981.011	1.123.338	1.133.135	104.209	123.781	11.309	4.476.783
Bedriftsmarked	8	359.812	273.519	633.896	83.524	116.887	40.614	1.508.252
Sum brutto utlån		2.340.823	1.461.857	1.767.031	187.733	240.668	51.923	6.050.035
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	24	70.000	435.346	48.147	-	-	-	553.493
Påløpte renter		-	-	-	-	-	-	897
Sum finansielle investeringer		70.000	435.346	48.147	-	-	-	554.390
Totalt		2.410.823	1.897.203	1.815.178	187.733	240.668	51.923	6.604.425

2015 Konsern	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	-	65.000	-	-	-	-	65.000
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	1.955.234	1.031.191	1.239.634	155.672	131.616	22.081	4.535.428
Bedriftsmarked	8	344.017	287.795	668.356	94.650	92.096	8.944	1.495.858
Sum brutto utlån		2.299.251	1.383.986	1.907.990	250.322	223.712	31.025	6.096.286
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	24	50.000	591.565	105.246	-	-	-	746.811
Påløpte renter	24	-	-	-	-	-	-	1.495
Sum finansielle investeringer		50.000	591.565	105.246	-	-	-	748.306
Totalt		2.349.251	1.975.551	2.013.236	250.322	223.712	31.025	6.844.592

2016 Morbank	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	-	65.000	-	-	-	-	65.000
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	1.981.011	1.123.338	1.133.135	104.209	123.781	11.309	4.476.783
Bedriftsmarked	8	359.812	273.519	633.896	83.524	116.887	40.614	1.508.252
Sum brutto utlån		2.340.823	1.461.857	1.767.031	187.733	240.668	51.923	6.050.035
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	24	70.000	435.346	48.147	-	-	-	553.493
Påløpte renter		-	-	-	-	-	-	897
Sum finansielle investeringer		70.000	435.346	48.147	-	-	-	554.390
Totalt		2.410.823	1.897.203	1.815.178	187.733	240.668	51.923	6.604.425

2015 Morbank	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	-	65.000	-	-	-	-	65.000
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	1.955.234	1.031.191	1.239.634	155.672	131.616	22.081	4.535.428
Bedriftsmarked	8	344.017	287.408	668.356	94.650	92.096	8.944	1.495.471
Sum brutto utlån		2.299.251	1.383.599	1.907.990	250.322	223.712	31.025	6.095.899
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	24	50.000	591.565	105.246				746.811
Påløpte renter	24							1.495
Sum finansielle investeringer		50.000	591.565	105.246	-	-	-	748.306
Totalt		2.349.251	1.975.164	2.013.236	250.322	223.712	31.025	6.844.205

Note 15

Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- basisrisiko
- administrativ renterisiko
- rentekurverisiko
- spreadrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen både med hensyn til basisrisiko og rentekurverisiko. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plasseringer og innlån gjennom rentebindingen, samt ved bruk av rentederivater som FRA-kontrakter og rentebytteavtaler.

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor

ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente.

Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og åtte uker ved rentereduksjon på innskudd.

	Renterisiko, 1 % endring	
(tusen kroner)	2016	2015
Basisrisiko bank	2016	2015
Obligasjoner og sertifikater	802	992
Fastrenteutlån	(4.605)	(4.145)
Fastrenteinnskudd	747	517
Sertifikatlån	-	-
Obligasjonslån	-	-
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	(3.056)	(2.636)

Negativ verdi indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Note 16

Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Likviditetsrisiko er forskjellen mellom forfallstidspunktene på eiendeler og gjeld. Bankens kunder har langsiktig finansiering, men innskudd kan disponeres på kort varsel. Styringen av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i finansstrategien som årlig vedtas av styret. Strategien setter rammer for størrelsen på likviditetsreserven samt netto likviditetsbehov for ulike løpetider. Størrelsen på likviditetsreserven skal til enhver tid være slik at banken i en ordinær driftssituasjon er uavhengig av ekstern finansiering i 12 måneder. Pr. 31.12.16 tilsvarer reserven drift i (2015 36) 36 måneder.

Likviditetsreserven består av kontanter, deponerte papirer i Norges Bank som gir låneadgang, ikke benyttede kommitterte trekkrettigheter, boliglån som er klargjort for salg til SpareBank 1 Boligkreditt samt fond, børsnoterte aksjer og øvrige obligasjoner. Reserven pr 31.12.2016 var 1.941 millioner kroner.

Gjennomsnittlig (vektet) løpetid på finansieringen er pr årsskiftet 2,31 år.

Det er etablert en egen beredskapsplan for likviditet.

Morbank 31.12.2016

(Tusen kroner)	på forespørsel	under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	71.025	-	-	-	-	71.025
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	157.815	-	68.000	-	-	225.815
Brutto utlån til og fordringer på kunder	573.157	50.400	133.967	918.357	4.306.557	5.982.438
- Individuelle nedskrivninger	(19.919)	-	-	-	-	(19.919)
- Nedskrivninger på grupper av utlån	(26.162)	-	-	-	-	(26.162)
Overtatte eiendeler	-	-	-	1.000	-	1.000
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	-	35.870	10.005	371.923	136.592	554.390
Finansielle derivater	-	-	-	6.218	-	6.218
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	368.909	-	-	-	-	368.909
Investering i eierinteresser og konsernselskaper	-	-	-	-	58.481	58.481
Goodwill og andre Immaterielle eiendeler	-	-	-	4.497	-	4.497
Eiendom, anlegg og utstyr	61.823	-	-	-	-	61.823
Andre eiendeler	10.030	-	-	-	-	10.030
Sum eiendeler	1.196.679	86.270	211.972	1301.995	4.501.630	7.298.546
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	100.323	-	-	100.323
Innskudd fra og gjeld til kunder	4.958.113	19.818	49.717	-	-	5.027.648
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	-	26.361	1201.932	-	1.228.293
Finansielle derivater	-	449	233	4.893	-	5.575
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	6.625	(3.220)	18.256	-	8.092	29.753
Fondsobligasjoner	-	-	-	46.220	-	46.220
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	100.123	-	100.123
Sum gjeld	4.964.738	17.046	194.889	1.253.045	8.092	6.537.934
Avsatt utbytte	-	-	9.553	-	-	9.553
Avsatt til gaver	-	-	-	-	-	-
Egenkapital	751.059	-	-	-	-	751.059
Sum egenkapital	751.059	-	9.553	-	-	760.612
Sum gjeld og egenkapital	5.715.797	17.046	204.442	1253.045	8.092	7.298.546
Netto likvid eksponering på balanseposter	(4.519.118)	69.224	7.530	48.950	4.493.537	-

Konsern 31.12.2016

(Tusen kroner)	på forespørsel	under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	71.025	-	-	-	-	71.025
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	157.815	-	68.000	-	-	225.815
Brutto utlån til og fordringer på kunder	573.157	50.400	133.967	918.357	4.306.557	5.982.438
- Individuelle nedskrivninger	(19.919)	-	-	-	-	(19.919)
- Nedskrivninger på grupper av utlån	(26.162)	-	-	-	-	(26.162)
Overtatte eiendeler	-	-	-	1.000	-	1.000
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	-	35.870	10.005	371.923	136.592	554.390
Finansielle derivater	-	-	-	6.218	-	6.218
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	368.909	-	-	-	-	368.909
Investering i eierinteresser og konsernselskaper	-	-	-	-	147.120	147.120
Goodwill og andre Immaterielle eiendeler	-	-	-	11.459	-	11.459
Eiendom, anlegg og utstyr	61.900	-	-	-	-	61.900
Andre eiendeler	15.673	-	-	-	-	15.673
Sum eiendeler	1.202.398	86.270	211.972	1.308.957	4.590.269	7.399.866
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	100.323	-	-	100.323
Innskudd fra og gjeld til kunder	4.957.000	19.818	49.717	-	-	5026.534
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	-	26.361	1.201.932	-	1.228.293
Finansielle derivater	-	449	233	4.893	-	5.575
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	6.625	(1.415)	20.589	-	8.092	33.891
Fondsobligasjoner	-	-	-	46.220	-	46.220
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	100.123	-	100.123
Sum gjeld	4.963.625	18.852	197.222	1.253.045	8.092	6.540.959
Avsatt utbytte	-	-	9.553	-	-	9.553
Avsatt til gaver	-	-	-	-	-	-
Egenkapital	849.354	-	-	-	-	849.354
Sum egenkapital	849.354	-	9.553	-	-	858.907
Sum gjeld og egenkapital	5.812.979	18.852	206.775	1.253.045	8.092	7.399.866
Netto likvid eksponering	(4.610.580)	67.418	5.197	55.911	4.582.176	-

Nedbetalingslån er fordelt over tid etter gjeldende nedbetalingsplan.
Kasse-, drifts- og brukskreditt er gruppert under restløpetid på forespørsel.

Note 17

Netto renteinntekter

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
		Renteinntekter		
5.131	3.970	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.968	5.131
228.762	195.261	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	195.261	228.797
12.418	9.596	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	9.596	12.418
(2.197)	(2.820)	Andre renteinntekter og lignende inntekter	(2.820)	(2.197)
244.114	206.008	Sum renteinntekter	206.005	244.149
		Rentekostnader		
1.824	1.587	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	1.585	1.824
92.763	52.500	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	52.500	92.759
36.786	27.180	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	27.180	36.786
9.190	6.712	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	6.712	9.190
4	1	Andre rentekostnader og lignende kostnader	2	4
140.566	87.980	Sum rentekostnader	87.978	140.563
103.548	118.028	Netto renteinntekter	118.027	103.586

Note 18

Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
		Provisjonsinntekter		
1.015	957	Garantiprovisjon	957	1.015
2.174	2.409	Verdipapiromsetning	2.409	2.174
22.034	23.330	Betalingsformidling	23.330	22.034
10.442	10.959	Forsikringstjenester	10.959	10.442
21.714	19.330	Boligkreditt	19.330	21.714
-	-	Inntekter fra meglervirksomheten	22.575	23.842
1.416	1.800	Andre provisjonsinntekter	1.800	1.416
58.796	58.785	Sum provisjonsinntekter	81.360	82.638
		Provisjonskostnader		
-	-	Interbankgebyrer	-	-
2.368	2.551	Betalingsformidling	2.551	2.379
650	654	Andre provisjonskostnader	663	650
3.018	3.205	Sum provisjonskostnader	3.214	3.029
55.778	55.580	Sum netto provisjonsinntekter	78.146	79.609
		Andre inntekter		
15	9	Driftsinntekter fast eiendom	9	15
600	619	Inntekter betalingsterminaler	619	600
459	524	Andre driftsinntekter	524	2.055
1.074	1.152	Sum andre driftsinntekter	4.544	2.670
56.852	56.732	Sum netto provisjons- og andre inntekter	82.690	82.279

Note 19

Netto resultat fra finansielle eiendeler

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
5.201	11.269	Utbytte fra aksjer og andeler	11.269	5.201
1.285	1.649	Utbytte fra datterselskaper	-	-
3.369	15.665	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	26.440	20.506
4.654	17.314	Sum netto resultat fra eierinteresser	26.440	20.506
		Netto resultat fra andre finansielle investeringer:		
(135)	28	Oligasjoner og sertifikater til virkelig verdi over resultatet	28	(135)
1.265	(748)	Realisasjon av obligasjoner og sertifikater klassifisert som lån og fordringer	(748)	1.265
1.130	(720)	Sum inntekter fra obligasjoner og sertifikater	(720)	1.130
5	19	Netto verdiendringer på sikrede obligasjoner og derivater	19	5
(498)	5.804	Netto verdiendringer på øvrige finansielle derivater	5.804	(498)
(493)	5.823	Sum inntekter fra finansielle derivater	5.823	(493)
1.521	7.443	Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	7.443	1.521
(84)	12.147	Realiserte tilgjengelig for salg instrumenter	12.147	(84)
-	(1.841)	Nedskrivning av tilgjengelig for salg instrumenter	(1.841)	-
1.437	17.749	Sum inntekter fra aksjer og andeler	17.749	1.437
1.770	1.316	Netto gevinst / tap på omsetning av valuta	1.316	1.770
13.699	52.751	Sum netto resultat fra finansielle eiendeler	61.877	29.551

Note 20

Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
37.386	37.012	Lønn	48.487	47.869
5.428	4.613	Pensjonskostnader (Note 22)	5.230	5.991
9.556	9.711	Sosiale kostnader	11.819	11.582
52.370	51.336	Sum personalkostnader	65.536	65.442
58	58	Gjennomsnittlig antall ansatte	70	69
57	57	Antall årsverk pr 31.12.	69	69
58	58	Antall ansatte pr 31.12.	70	70

Ytelser til ledende ansatte

2016 (hele tusen)

Navn	Tittel	Lønn	Andre godt-gjørelser	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Lån	Antall egenkapitalbevis
Bjørn R. Engaas	Adm. Banksjef	2.142	301	376	482	2.000
Morten Glenna	Avd.banksjef BM	897	66	226	4.742	-
Martin Mello	Avd.banksjef PM	904	67	216	4.432	-
Tonje Stormoen	Avd.banksjef marked og forretningsutvikling	916	70	141	2.470	1.600
Kristian Kloster	Avd.banksjef risiko og compliance	893	59	113	1.098	-
Marit Kvarme Engaas	Nærstående	-	-	-	-	700
Magnus Stanley Glenna	Nærstående	-	-	-	-	100
Pernille Celine Glenna	Nærstående	-	-	-	-	100
Kathrine Abrahamsen	Nærstående	-	-	-	-	600

Lån til adm. banksjef har rentesats pr 31.12.2016 på 1,50 % som er normal sats for lån til tjenestemenn.

Lånemassen består av et flexilån.

Adm. Banksjef har en individuell pensjonsavtale om fratreden ved fylte 65 år. Andre særavtaler er ikke gitt.

Adm. Banksjef fratrer 01.04.2017

Ytelser til ledende ansatte

2015 (hele tusen)

Navn	Tittel	Lønn	Andre godt-gjørelser	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Lån	Antall egenkapitalbevis
Bjørn R. Engaas	Adm. Banksjef	2.101	286	436	919	2.000
Morten Glenna	Avd.banksjef BM	896	63	149	4.803	-
Martin Mello	Avd.banksjef PM	872	65	94	2.160	-
Tonje Stormoen	Avd.banksjef marked og forretningsutvikling	883	67	124	2.488	1.600
Kristian Kloster	Avd.banksjef risiko og compliance	879	59	93	1.506	-
Marit Kvarme Engaas	Nærstående	-	-	-	-	700
Magnus Stanley Glenna	Nærstående	-	-	-	-	100
Pernille Celine Glenna	Nærstående	-	-	-	-	100
Kathrine Abrahamsen	Nærstående	-	-	-	-	600

Ytelser til styret og kontrollkomiteen

2016 (hele tusen)

Navn	Tittel	Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall egenkapitalbevis
Bjørn R. Hellevammen	Styreleder	180	15	-	4.000
Heine Wang	Nestleder styret	130	-	-	-
Arthur Wengersberg	Styremedlem	100	-	-	-
Torunn Sjølhagen	Styremedlem	100	-	-	4.000
Geir Arne Vestre	Styremedlem (ansattrepresentant)	100	38	1.942	500
Angoline Berge Tobias	Styremedlem	100	-	-	-
Alvo Industrier AS	Nærstående	-	-	-	8.200
Brynjulf Sjølhagen	Nærstående	-	-	-	4.000
Arild Sten Hansen	Leder kontrollkomiteen	17	-	251	-
Hanne S. Espeland	Medlem kontrollkomiteen	13	-	-	-
Kari Berg	Medlem kontrollkomiteen	13	-	-	-
Anne S.M. Tellefsen	Medlem kontrollkomiteen	20	-	-	-

Ytelser til styret og kontrollkomiteen

2015 (hele tusen)

Navn	Tittel	Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall egenkapitalbevis
Bjørn R. Hellevammen	Nestleder styret t.o.m. 30.04.2015 Styreleder f.o.m. 01.05.2015	147	-	498	4.000
Heine Wang	Nestleder styret f.o.m. 01.05.2015	97	-	-	-
Arthur Wengersberg	Styremedlem	100	-	-	-
Torunn Sjølhagen	Styremedlem	100	-	-	4.000
Geir Arne Vestre	Styremedlem (ansattrepresentant)	100	25	2.210	500
Truls A. Skjerve	Styreleder t.o.m. 30.04.2015	52	-	-	-
Morten Sten Johansen	Styremedlem t.o.m.30.06.2015	50	-	-	-
Angoline Berge Tobias	Styremedlem f.o.m. 01.05.2015	55	-	-	-
Alvo Industrier AS	Nærstående	-	-	-	8.200
Brynjulf Sjølhagen	Nærstående	-	-	-	4.000
Arild Sten Hansen	Leder kontrollkomiteen	50	-	-	-
Hanne S. Espeland	Medlem kontrollkomiteen f.o.m. 01.05.2014	40	-	-	-
Kari Berg	Medlem kontrollkomiteen	40	-	-	-

Det foreligger ingen spesielle avtaler hva gjelder styrets leder.

Ytelser til generalforsamling

(hele tusen)

	2016	2015	Lån
Representantskapets leder Tom Mello	50	50	-
Øvrige representanter generalforsamling/valgkomite	50	-	1.940

Utlån til ansatte

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
122.017	121.751	Utlån til ansatte	157.269	146.456
-	-	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	-	-
702	701	Rentesubsidiering ansatte i forhold til offentlig fastsatt normrente	865	826

Lån til ansatte gis med inntil 25 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Rentesats for nedbetalingslån og Flexilån til ansatte tilsvarer 65 % av beste ordinære kundevilkår innenfor 60 %. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 2,5 millioner kroner for den enkelte ansatte.

Note 21

Andre driftskostnader

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
52.370	51.336	Personalkostnader (Note 20)	65.536	65.442
15.763	16.288	IT-kostnader	16.552	15.912
3.885	4.121	Markedskostnader	5.091	4.359
9.945	8.589	Øvrige administrasjonskostnader	9.057	10.790
29.593	28.998	Administrasjonskostnader	30.700	31.061
13.726	14.246	Herav kostnader Samspar og SB1 Banksamarbeidet	14.246	13.726
5.564	5.294	Avskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (Note 29)	5.326	5.602
1.519	1.592	Husleie leide lokaler	1.592	1.668
1.842	1.899	Driftskostnader faste eiendommer	1.899	1.842
600	600	Formueskatt	600	600
1.494	5.767	Eksterne honorarer	11.600	2.936
3.406	3.843	Avgift Sikringsfondet	3.843	3.406
8.269	7.565	Øvrige driftskostnader	9.264	13.792
17.128	21.266	Andre driftskostnader	28.799	24.244
104.656	106.894	Sum driftskostnader	130.361	126.348
		Herav godtgjørelse til revisor (tusen kroner)		
404	428	Lovpålagt revisjon	504	469
125	188	Begrenset revisjon av kvartalsregnskap	188	125
44	37	Andre attestasjonstjenester	37	44
25	25	Skatterådgivning	25	25
46	116	Andre tjenester utenfor revisjon	116	46
644	793	Sum godtgjørelse til ekstern revisor eks. mva	870	708

Note 22

Pensjoner

Bankens ansatte har fram til 1.7.06 vært tilknyttet en ytelsesbasert pensjonsavtale. De som har blitt ansatt på et senere tidspunkt har blitt tilknyttet en innskuddsbasert pensjonsavtale. I en periode var det også mulig å bytte fra ytelsesbasert til innskuddsbasert ordning på frivillig basis. Pensjonsytelsene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå. Banken har en ordning som tilfredsstiller kravene til obligatorisk tjenstepensjon.

Bankens ytelsesbaserte pensjonsordning er i all hovedsak dekket gjennom avtaler med et livsforsikringsselskap. Forpliktelsene omfatter 28 ansatte og 25 pensjonister pr. 31.12.16. Administrerende banksjef er innvilget en pensjonsavtale om fratreden ved fylte 65 år. Denne iverksettes 1. april 2017. Alle ansatte er tilknyttet avtalefestet

pensjonsordning. Denne ordningen er usikret. 32 fast ansatte og vikarer er omfattet av innskuddsbasert avtale. Det er ingen forpliktelse knyttet til disse.

For verdiansettelse av pensjonsmidler og beregning av påløpte pensjonsforpliktelser benyttes estimerte verdier. Banken har benyttet forutsetninger i henhold til IAS 19R. Beregningene er foretatt av aktuar basert på Norsk Regnskapsstiftelses anbefalinger, oppdatert pr. 31.12.16.

AFP-premien for 2016 er fastsatt til 2,2 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere. Årspremien for 2016 til Fellesordningen for avtalefestet pensjon utgjorde kroner 648.028.

Lukket pensjonsordning omfatter

Ansatte	28
Pensjonister	25

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelser for lukket pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger 31.12	31.12.2016	31.12.2015
Diskonteringsrente	2,60 %	2,50 %
Forventet avkastning på midlene	2,60 %	3,30 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,50 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Forventet frivillig avgang	0,00 %	0,00 %
Forventet AFP-uttak fra 62 år	50,00 %	50,00 %
Benyttet uførhetstabell	IR73	IR73
Benyttet dødelighetstabell	K2013	K2013

De tidspunkt som er angitt ovenfor angir fra hvilket tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2016 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 31.12.2016, mens årskostnaden for 2016 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Forventet levealder

Alder	Mann	Kvinne
20	88,2	92,0
40	86,6	90,2
60	85,6	88,9
80	89,0	91,2

Døds sannsynlighet

Alder	Mann	Kvinne
20	0,02 %	0,01 %
40	0,06 %	0,03 %
60	0,43 %	0,29 %
80	4,30 %	2,95 %

Uføresannsynlighet

Alder	Mann	Kvinne
20	2,80 %	3,50 %
40	6,60 %	9,90 %
60	16,60 %	23,30 %
80	N/A	N/A

Årets pensjonskostnad

(tusen kroner)	2016	2015
Årets pensjonsopptjening	2.001	2.316
Netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	318	406
Periodisert arbeidsgiveravgift	327	384
Administrasjonskostnader	421	412
Resultatførte planendringer	-	-
Resultatførte estimatendringer og avvik	-	(179)
Brutto pensjonskostnad	3.067	3.339
Premie innskuddsbasert ordning	1.971	1.897
Årets pensjonskostnad	5.038	5.236
Netto pensjonsforpliktelse i balansen		
Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	63.625	64.879
Virkelig verdi av pensjonsmidler	(63.464)	(60.081)
Netto pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	161	4.798
Nåverdi pensjonsforpliktelse i usikre ordninger	6.931	7.914
Arbeidsgiveravgift	1.000	1.793
Ikke innregnet estimatavvik	-	-
Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter AGA	8.092	14.505

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

(tusen kroner)	2016	2015
Netto pensjonsforpliktelse i balansen 01.01.	14.505	20.186
Fjernet estimatavvik pr 01.01.	-	-
Estimatavvik pr 31.12.	(4.933)	(5.540)
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	2.646	2.915
Innbetalt beløp til ytelsesbaserte ordninger	(4.126)	(3.056)
Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12.	8.092	14.505
Utvikling av pensjonsforpliktelser		
Påløpte pensjonsforpliktelser	72.793	72.040
Årets pensjonsopptjening	2.001	2.316
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1.820	1.656
Pensjonsutbetalinger	(1.358)	(1.450)
Avvik, pga. endring i data	(4.699)	(1.769)
Påløpte pensjonsforpliktelser	70.556	72.793
Utvikling av pensjonsmidler		
Pensjonsmidler	60.081	54.349
Avkastning på pensjonsmidler	1.502	1.250
Innbetalt premie i perioden	3.615	2.750
Pensjonsutbetalinger	(1.358)	(1.355)
Avvik, pga endring i data	(376)	3.086
Pensjonsmidler	63.464	60.080
Forventet innbetaling til ytelsesordningene i 2017	2,7 MNOK	

Sensitivitet i beregningen av pensjonsforpliktelsen ved endring i forutsetningene:

Tabellen nedenfor viser estimat for potensielle effekter ved en endring i visse forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge. Estimaten er basert på fakta og omstendigheter pr 31.12 2016. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene

	Pensjonsforpliktelse	
	+ 0,5%	- 0,5%
Diskonteringsrente	64.945	76.800
Lønnsvekst i %	73.900	67.505
Pensjonsregulering i %	74.829	N/A
Gjennomsnittlig fratredelsesrate	70.292	70.832

Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier pr 30. september 2016 var:

	2016	
	Totalt	Notert
Aksjer	12,8 %	12,8 %
Obligasjoner	69,2 %	69,2 %
Obligasjoner – markedsverdi	35,0 %	35,0 %
Obligasjoner – amortisert kost	34,2 %	34,2 %
Eiendom	17,6 %	-
Annet	0,4 %	-

Note 23

Skatt

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
64.115	85.756	Resultat før skattekostnad	88.245	67.888
(10.180)	(46.753)	+/(permanente.forskjeller)	(46.737)	(10.161)
(5.567)	(12.224)	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	(12.236)	(5.556)
5.540	4932	- endringer ført mot egenkapitalen	4.932	5.540
53.908	31.711	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	34.204	57.711
14.555	7.928	Betalbar skatt 27 % av årets overskudd	8.551	15.582
600	600	Formuesskatt 0,15 %	600	600
15.155	8.528	Betalbar skatt i balansen	9.151	16.182
3.330	3.000	+/- endring i utsatt skatt	3.003	3.328
(2.959)	(1.177)	Skatt på inntekter/kostnader ført direkte mot egenkapital	(1.177)	(2.959)
254	168	+/- for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	168	254
(50)	-	+	-	(50)
(600)	(600)	- formuesskatt ført under andre driftskostnader	(600)	(600)
15.130	9.919	Årets skattekostnad	10.545	16.154
2015	2016	Sammensetning av balanseført utsatt skatt	2016	2015
(14.505)	(8.092)	Midlertidige forskjeller på:		
(6.906)	(7.122)	- Netto pensjonsforpliktelse	(8.092)	(14.505)
224	-	- Driftsmidler	(7.135)	(6.931)
(4.797)	(3.417)	- Verdiendring verdipapirer utenfor fritaksmetoden	-	224
(4.006)	642	- Verdiendring gjeld	(3.417)	(4.797)
-	-	- Finansielle instrumenter	642	(4.006)
		- Utestående fordringer	-	-
(29.990)	(17.989)	Sum negative skattereduserende midlertidige forskjeller	(18.002)	(30.015)
(7.498)	(4.497)	Utsatt skattefordel	(4.500)	(7.504)
(7.498)	(4.497)	Netto bokført utsatt skattefordel	(4.500)	(7.504)
2015	2016	Sammensetning av resultatført utsatt skatt	2016	2015
(699)	216	Midlertidige forskjeller på:		
(5.681)	(6.412)	- Driftsmidler	219	(693)
-	-	- Netto pensjonsforpliktelse	(6.412)	(5.681)
-	-	- Pensjonsmidler	-	-
(455)	(1.380)	- Verdiendring verdipapirer utenfor fritaksmetoden	-	-
1.269	(4.648)	- Verdiendring gjeld	(1.380)	(455)
		- Finansielle instrumenter	(4.648)	1.269
(5.566)	(12.224)	Sum endring midlertidige forskjeller	(12.221)	(5.560)
(1.392)	(3.056)	Utsatt skattefordel	(3.055)	1.390
2015	2016	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2016	2015
17.311	21.439	25/27 % av resultat før skatt	22.065	18.336
(168)	(4.757)	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	(4.757)	(163)
(2.581)	(6.931)	Aksjeutbytte	(6.931)	(2.581)
(50)	-	Kildeskatt	-	(50)
254	168	For mye/lite avsatt utsatt skatt tidligere år	168	254
(240)	-	Effekt endret skattesats, 25 %, ført mot egenkapitalen	-	(240)
604	-	Effekt endret skattesats, 25 %	-	604
15.130	9.919	Resultatført periodeskatt	10.545	15.796
24 %	12 %	Effektiv skattesats i %	12 %	23 %

Note 24

Sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer til virkelig verdi

Morbank		Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor		Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)		2016	2015
			Stat og statsgarantert		
-	-		- pålydende verdi	-	-
-	-		- virkelig verdi over resultatet	-	-
-	-		- amortisert kost	-	-
			Annen offentlig utsteder		
140.000	100.000		- pålydende verdi	100.000	140.000
89.984	29.973		- virkelig verdi	29.973	89.984
50.000	70.000		- amortisert kost	70.000	50.000
			Finansielle foretak		
541.579	438.491		- pålydende verdi	438.491	541.579
30.002	-		- virkelig verdi over resultatet	-	30.002
512.227	438.857		- amortisert kost	438.857	512.227
4.663	4.663		- ansvarlig lån bokført som obligasjoner	4.663	4.663
			Ikke-finansielle foretak		
60.000	10.000		- pålydende verdi	10.000	60.000
29.931	-		- virkelig verdi over resultatet	-	29.931
30.000	10.000		- amortisert kost	10.000	30.000
741.579	548.491		Sum rentepapirer, pålydende verdi	548.491	741.579
149.917	29.973		Sum rentepapirer til virkelig verdi over resultatet	29.973	149.917
596.890	523.520		Sum rentepapirer til amortisert kost	523.520	596.890
1.500	897		Periodiserte renter	897	1.500

Ansvarlig lånekapital i andre selskaper er bokført som obligasjoner til amortisert kost.

Sertifikater klassifiseres som holdt for omsetning og føres til virkelig verdi over resultatet. Alle våre obligasjoner er klassifisert som lån og fordringer og måles til amortisert kost.

For nærmere spesifisering av risiko knyttet til rentepapirer henvises til [note 15](#).

Note 25

Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Morbank				Konsern				
2015		2016		(tusen kroner)	2016		2015	
Virkelig Verdi	Bokført verdi	Virkelig Verdi	Bokført verdi		Bokført verdi	Virkelig Verdi	Bokført verdi	Virkelig Verdi
				Eiendeler				
219.722	219.722	225.815	225.815	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	225.815	225.815	219.722	219.722
6.056.988	6.060.322	5.938.665	5.936.357	Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	5.936.357	5.938.665	6.059.935	6.056.601
150.518	150.518	29.973	29.973	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	29.973	29.973	150.518	150.518
584.823	593.121	518.021	524.417	Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	524.417	518.021	593.121	584.823
273.943	273.943	368.909	368.909	Aksjer og andeler	368.909	368.909	273.943	273.943
58.481	58.481	58.481	58.481	Eierinteresser og konsernselskap	147.120	147.120	125.399	125.399
7.373	7.373	6.218	6.218	Finansielle derivater	6.218	6.218	7.373	7.373
7.351.848	7.363.480	7.146.082	7.150.170	Sum eiendeler	7.238.809	7.234.721	7.430.011	7.418.379
				Forpliktelser				
100.321	100.321	100.323	100.323	Gjeld til kredittinstitusjoner	100.323	100.323	100.321	100.321
4.992.950	4.992.950	5.027.648	5.027.648	Innskudd fra og gjeld til kunder til amortisert kost	5.026.534	5.026.534	4.992.378	4.992.378
1.508.607	1.508.607	1.228.293	1.228.293	Verdipapirgjeld til amortisert kost	1.228.293	1.228.293	1.508.607	1.508.607
11.380	11.380	5.575	5.575	Finansielle derivater	5.575	5.575	11.380	11.380
197.731	197.731	146.343	146.343	Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	146.343	146.343	197.731	197.731
6.810.989	6.810.989	6.508.182	6.508.182	Sum Forpliktelser	6.507.068	6.507.068	6.810.417	6.810.417

Generelt

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi

Kun et begrenset omfang av våre finansielle instrumenter vurderes til virkelig verdi. Det gjelder sertifikater, egenkapitalinstrumenter og derivater. Verdipapirgjeld som er sikret med derivater justeres for renteelementet til virkelig verdi. For nærmere beskrivelse henvises til [note 2](#) og [4](#).

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg vurderer de fleste finansielle instrumenter til amortisert kost. For nærmere beskrivelse henvises til [note 2](#). Amortisert kost innebærer verdsetting av balanseposter etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, eventuelt justert for nedskrivninger.

Verdsetting til virkelig verdi vil alltid være beheftet med usikkerhet.

Virkelig verddivurdering av poster ført til amortisert kost

Ved virkelig verddivurdering er følgende lagt til grunn:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i NIBOR. Ved årsskiftet er opparbeidede renter kapitalisert og tillagt saldo. Bokført verdi anses å tilsvare virkelig verdi.
- Utlån til kunder prises med flytende eller fast kunde-rente. Enkelte lån til bedriftsmarkedet har rente knyttet til NIBOR. Lån med flytende rente er korrigert for nedskrivninger og tillagt påløpte renter. Dette anses som beste tilnærming til virkelig verdi. Lån til fast rente estimeres ved å sammenligne nåverdi basert på opprinnelig rente og antatt markedsrente for lignende produkter ved balansedagens slutt.
- Verdipapirer til amortisert kost gjelder vår obligasjonsportefølje. Disse er vurdert i forhold til antatt markedsmessige nivåer beregnet av uavhengige kilder og mottatte ligningskurser.

For innskudd til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner er påløpte renter tillagt saldoen i balansen. Bokført verdi anses å være et godt estimat for virkelig verdi på balansedagen.

Verdipapirgjelden er bokført til amortisert kost med tillegg av renter. Hovedtyngden av vår verdipapirgjeld er i flytende rente tilknyttet NIBOR. Lån til fastrente er sikret i rentebytteavtaler og justert for verdiendringen i rentefaktoren. Bokført verdi anses derfor å være et godt estimat for virkelig verdi.

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi

I henhold til IFRS 7 skal finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi inndeles i et hierarki med tre nivåer:

- Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.
- Nivå 2: Verdsettelse baseres på andre observerbare faktorer enn den som benyttes på nivå 1, enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser)
- Nivå 3: Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markedsdata (ikke observerbare forutsetninger)

Bankens eiendeler og gjeld innregnet i balansen til virkelig verdi pr 31. desember 2016.

Morbank og konsern				
Eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	6.218	-	6.218
- Sertifikater	29.973	-	-	29.973
- Aksjer, andeler og egenkapitalinstrumenter	129.361	-	34.571	163.932
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg med verdiendring over egenkapitalen				
- Aksjer, andeler og egenkapitalinstrumenter	-	-	204.977	204.977
Sum eiendeler	159.334	6.218	239.548	405.100

Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	5.575	-	5.575
- Verdipapirgjeld	-	43.417	-	43.417
Sum forpliktelser	-	48.992	-	48.992

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balanse-dagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, pris-settningstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs eller New York Stock Exchange klassifisert som holdt for handelsformål eller tilgjengelig for salg.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på bankens egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter inkluderer:

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av obligasjoner og sertifikater (eie-deler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et anerkjent meglerhus eller Reuters prissettningstjeneste.
- Virkelig verdi av fastrenteinnskudd og -utlån er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar swaprentekurve med tillegg for et implisitt påslag beregnet som differanse mellom referanserenten og rente gitt av bankens prisliste på balansedagen.
- På de resterende finansielle instrumentene blir virkelig verdi fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter. Der hvor en verdivurdering ikke er mulig blir historisk kost benyttet.

Endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2016

	Egenkapital-instrumenter
Inngående balanse	192.457
Investeringer i perioden	46.426
Salg i perioden (til bokført verdi)	(2.640)
Gevinst eller tap ført i resultatet	13.934
Gevinst eller tap ført direkte mot totalresultatet	(10.629)
Utgående balanse	239.548

Andel i nivå 3 vurdert til historisk kost

25

Note 26

Finansielle derivater

Generell beskrivelse

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg inngår sikringsforretninger med anerkjente banker for å redusere egen risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene. Resultatført tap knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdisikring var 1.360' i 2016 mot 450' i 2015. Gevinst på sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen var 1.380' i 2016 mot 455' i 2015. Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens posisjoner for bankens balanse. Det er etablert rutiner som sørger for

at de fastsatte posisjoner holdes. Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Positiv markedsverdi på derivater blir ført som eiendeler og negativ markedsverdi blir ført som gjeld. Dette gjelder både derivater benyttet til sikringsformål og ikke benyttet til sikring. Banken benytter seg kun av rentesikring.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern.

Sikring av bank og kunderelaterte eiendeler Til virkelig verdi over resultatet	2016			2015		
	Kontraktssum	Virkelig verdi Eiendeler Forpliktelser		Kontraktssum	Virkelig verdi Eiendeler Forpliktelser	
Renteinstrumenter						
Sikring av innlån:						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	40.000	3.423	-	40.000	4.783	-
Andre rentekontrakter:						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	365.000	76	4.925	420.000	-	10.528
Sum renteinstrumenter	405.000	3.499	4.925	460.000	4.783	10.528
Andre derivater						
Verdivurdering av garanti Eksportfinans bokført som derivat	-	106	-	-	-	146
Sum renteinstrumenter	405.000	3.499	4.925	460.000	4.783	10.528
Sum andre	-	106	-	-	-	146
Påløpte renter	-	2.613	650	-	2.590	705
Sum	405.000	6.218	5.575	460.000	7.373	11.379

Note 27

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

Banken klassifiserer aksjer og andeler innenfor kategoriene virkelig verdi (holdt for omsetning) og tilgjengelig for salg. Verdipapirer som ikke kan måles pålitelig til virkelig verdi vurderes til kostpris.

Morbank		Aksjer og andeler	Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
78.664	163.932	Til virkelig verdi over resultat	163.932	78.664
74.975	129.361	- <i>børsnoterte</i>	129.361	74.975
3.689	34.571	- <i>unoterte</i>	34.571	3.689
188.768	204.977	Tilgjengelig for salg	204.977	188.768
-	-	- <i>børsnoterte</i>	-	-
188.768	204.977	- <i>unoterte</i>	204.977	188.768
267.431	368.909	Sum aksjer og andeler	368.909	267.431
74.975	129.361	Sum børsnoterte selskaper	129.361	74.975
192.457	239.548	Sum unoterte selskaper	239.548	192.457

* Kategori	Eierandel over 10 % (%)	Vår beholdning (antall)	Ansk.kost (1.000 kr)	Markedsverdi/ bokført verdi (1.000 kr)
Børsnoterte selskaper				
DNB ASA	VV	462	10	59
Gjensidige Forsikring ASA	VV	31.000	1.829	4.247
Aega AS	VV	35.000	290	107
Sum børsnoterte aksjer		-	2.129	4.413
SpareBank 1 Ringerike Hadeland	VV	15.378	1.907	2.737
SpareBank 1 SMN	VV	42.432	1.738	2.747
Sum børsnoterte egenkapitalbevis		-	3.645	5.484
Odin Europa, aksjefond	VV	6.112	925	979
Odin Finland, aksjefond	VV	138	925	1.117
Odin Norge, aksjefond	VV	398	925	1.127
Odin Energi B, aksjefond	VV	14.337	1.550	1.485
Odin Sverige, aksjefond	VV	318	925	1.238
Sum aksjefond		-	5.250	5.946
Holberg OMF	VV	201.204	20.000	20.485
Alfred Berg OMF	VV	29.808	29.775	30.369
Pluss Likviditet II	VV	49.650	50.000	50.698
Holberg Likviditet 20	VV	117.710	11.711	11.966
Sum rentefond		-	111.486	113.518
Sum børsnoterte aksjer, andeler og egenkapitalbevis		-	122.510	129.361

	* Kategori	Eierandel over 10 % (%)	Vår beholdning (antall)	Ansk.kost (1.000 kr)	Markedsverdi/ bokført verdi (1.000 kr)
Unoterte selskaper					
Visa Norge	TFS	0,21 %	-	-	2.122
AS Sparebankmaterieell	TFS	-	250	25	25
Larvik Marina AS	TFS	100,00 %	15.000	-	-
DS Kysten I AS	TFS	-	2	10	-
Eiendomsinvest Tyskland	VV	-	27.692	1.988	1.578
SpareBank 1 Nordvest	VV	-	19.230	2.000	2.000
Sparebanken Hedmark	VV	-	419.962	26.794	30.993
Eiendoms kreditt AS	TFS	-	25.500	2.578	2.578
Eksportfinans ASA	TFS	-	174	2.140	3.842
Kredittforeningen for Sparebanker	TFS	-	920	948	948
Nordisk Areal Invest AS	TFS	-	38.500	1.617	231
Norgesinvestor Opp. II A-aksjer	TFS	-	1.000	47	81
Norgesinvestor Opp. II B-aksjer	TFS	-	9.000	423	734
Norgesinvestor Proto AS	TFS	-	30.000	3.000	3.973
Samspar utvikling DA	TFS	-	-	870	870
SpareBank 1 Boligkreditt AS	TFS	-	904.606	136.258	136.258
SpareBank 1 Næringskreditt AS A-aksjer	TFS	-	117.454	14.851	14.851
SpareBank 1 Næringskreditt AS B-aksjer	TFS	-	85.816	10.727	10.727
SpareBank 1 Kredittkort AS	TFS	-	40.688	12.611	12.611
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	TFS	-	807	10.815	10.815
SpareBank 1 Mobilbetaling AS	TFS	-	92	2.688	846
SpareBank 1 Markets AS	TFS	-	17.547	3.465	3.465
Sum unoterte aksjer		-	-	233.855	239.548
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis		-	-	356.365	368.909

Kategori VV - Virkelig verdi

TFS - Tilgjengelig for salg

Note 28

Goodwill

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
		Goodwill		
-	-	Anskaffelsekost 01.01	6.958	6.958
-	-	Tilgang/Avgang	-	-
-	-	Anskaffelsekost 31.12	6.958	6.958
-	-	Akkumulerte nedskrivninger 01.01	-	-
-	-	Årets nedskrivninger	-	-
-	-	Akkumulerte nedskrivninger 31.12	-	-
-	-	Balanseført goodwill 31.12	6.958	6.958
-	-	Sum immaterielle eiendeler 31.12	6.958	6.958

Det er ikke balanseført goodwill i morbanken.

Balanseført goodwill i konsernet er knyttet til kjøp av eierandeler i Z-eiendom Goodwillposter i balansen avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall og nedskrives dersom det er grunnlag for det. Det er ikke foretatt nedskrivning av goodwill i 2016

Note 29

Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank				Konsern				
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Midlertidig anleggsmiddel	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	(tusen kroner)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Midlertidig anleggsmiddel	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt
87.021	-	62.151	149.172	Anskaffelseskost 01.01.2015	87.021	-	61.446	148.467
27	-	745	772	Tilgang	27	-	1.820	1.847
-	-	736	736	Avgang	-	-	736	736
87.048	-	62.160	149.208	Anskaffelseskost 31.12.2015	87.048	-	62.530	149.578
27.096	-	50.106	77.202	Akkumulert av- og nedskrivning 01.01.2015	27.096	-	50.392	77.488
2.854	-	2.710	5.564	Årets avskrivning	2.854	-	2.748	5.602
-	-	-	-	Årets nedskrivning	-	-	-	-
-	-	565	565	Årets avgang	-	-	565	565
29.950	-	52.251	82.201	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2015	29.950	-	52.575	82.525
57.098	-	9.909	67.007	Balanseført verdi 31.12.2015	57.098	-	9.956	67.053
87.048	-	62.160	149.208	Anskaffelseskost 01.01.2016	87.048	-	62.530	149.578
-	-	112	112	Tilgang	-	-	174	174
-	-	-	-	Avgang	-	-	59	59
87.048	-	62.272	149.320	Anskaffelseskost 31.12.2016	87.048	-	62.645	149.693
29.950	-	52.251	82.201	Akkumulert av- og nedskrivning 01.01.2016	29.950	-	52.575	82.525
2.855	-	2.439	5.294	Årets avskrivning	2.855	-	2.471	5.326
-	-	-	-	Årets nedskrivning	-	-	-	-
-	-	-	-	Årets avgang	-	-	59	59
32.805	-	54.690	87.495	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2016	32.805	-	54.987	87.792
54.242	-	7.582	61.823	Balanseført verdi 31.12.2016	54.243	-	7.658	61.901

Avskrivning

Prosentstørrelsen for ordinære avskrivninger er 7–30 prosent for maskiner, inventar og transportmidler og 0–20 prosent for bankbygg, installasjoner og annen fast eiendom. Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Bruttoverdien av anleggsmidler som fullt ut er avskrevet, regnes å være utrangert. Utrangerte anleggsmidler vurderes til ikke lenger å være i bruk.

Banken har ikke anleggsmidler som midlertidig er ute av drift per 31.12.2016.

Note 30 Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
1.593	1.462	Fordringer Boligkreditt	1.462	1.593
74	72	Fordringer verdipapirer	72	74
2.353	1.934	Øvrige opptjente ikke mottatte inntekter	1.934	9.685
7.362	4.324	Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	9.967	7.496
8.605	2.238	Avsetningskonti / Interne avregningskonti	2.238	8.605
19.987	10.030	Andre eiendeler	15.673	27.453

2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
		Overtatte eiendeler		
1.000	1.000	Fast eiendom	1.000	1.000

Overtatte eiendeler er eiendeler overtatt av banken i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjement. Eiendelen er verdsatt til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet.

Note 31 Innskudd fra og gjeld til kunder

Morbank			Konsern	
2015	2016	Innskudd fra og gjeld til kunder	2016	2015
2.787.553	2.848.337	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	2.847.687	2.787.554
2.205.397	2.179.311	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	2.178.848	2.204.824
4.992.950	5.027.648	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	5.026.534	4.992.378

2015	2016	Innskudd fordelt på geografiske områder	2016	2015
4.044.289	4.586.267	Vestfold	4.585.153	4.043.716
898.731	353.681	Landet for øvrig	353.681	898.731
49.930	87.700	Utlandet	87.700	49.930
4.992.950	5.027.648	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	5.026.534	4.992.377

Note 32

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
-	-	Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	-	-
-	-	- pålydende verdi	-	-
-	-	- virkelig verdi	-	-
1.505.000	1.360.000	Obligasjonsgjeld	1.360.000	1.505.000
1.505.000	1.360.000	- pålydende verdi	1.360.000	1.505.000
-	-	- virkelig verdi	-	-
1.505.000	1.360.000	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	1.360.000	1.505.000
-	-	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi	-	-
-	-	Gjennomsnittlig rente sertifikater	-	-
2,41 %	2,04 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	2,04 %	2,41 %
2,31 år	2,31 år	Gjennomsnittlig durasjon obligasjonsgjeld	2,31 år	2,31 år

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rente-kostnad i året inkludert eventuelle rente- og valutaswapper i prosent av gjennomsnittlig verdipapirgjeld. Gjennomsnittlig rente inkluderer også over-/underkurs ved tilbakekjøp av gjeld.

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt				
-	-	Inntil 1 mnd.	-	-
140.000	-	3–6 mnd.	-	140.000
-	-	6–9 mnd.	-	-
255.000	160.000	9–12. mnd.	160.000	255.000
560.000	800.000	1–3 år	800.000	560.000
550.000	400.000	3–5 år	400.000	550.000
-	-	over 5 år	-	-
1.505.000	1.360.000	Sum verdipapirgjeld, pålydende verdi	1.360.000	1.505.000

Morbank og konsern	31.12.2016	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.2015
Endring i verdipapirgjeld					
Sertifikatgjeld, nominell verdi	-	-	-	-	-
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	1.224.000	250.000	531.000	-	1.505.000
Verdijusteringer	2.054	-	-	-	25
Opptjente renter	2.239	-	-	-	3.582
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.228.293	250.000	531.000	-	1.508.607

Note 33

Annen gjeld og forpliktelser

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
		Annen gjeld og forpliktelser		
14.505	8.092	Pensjonsforpliktelser (Note 22)	8.092	14.505
5.533	4.909	Leverandørgjeld	5.517	5.820
27.962	5.702	Annen gjeld	7.242	29.941
4.131	4.156	Påløpte feriepenger	5.695	5.307
776	521	Netto avsetning etterlønn	521	776
6.090	6.373	Andre forpliktelser	6.824	6.679
58.996	29.753	Sum annen gjeld og forpliktelser	33.891	63.027
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
23.480	23.480	Lånegarantier	23.480	23.480
11.280	13.696	Betalingsgarantier	13.696	11.280
45.682	49.191	Kontraktsgarantier	49.191	45.682
5.054	5.679	Annet garantiansvar	5.679	5.054
3.300	3.300	Garantiansvar Eksportfinans	3.300	3.300
88.796	95.346	Sum stilte garantier	95.346	88.796
		Andre forpliktelser		
274.086	315.670	Ubenyttede kreditter	315.670	271.473
94.833	32.652	Innvilgede lånetilsagn og finansieringsbevis	32.652	94.833
368.919	348.322	Sum andre forpliktelser	348.322	366.306
516.711	473.421	Totale forpliktelser	477.559	518.129
		Pantstillelse		
-	-	Verdipapirer	-	-

Banken har en årlig forpliktelse på ca 1,8 millioner kroner knyttet til operasjonelle leieavtaler. Dette gjelder leieavtaler knyttet til våre kontorer i Nedre Langgate 37 og Olsrød Park, samt firmahytte på Dagali.

Pantstillelser

Det vil til en hver tid ligge verdipapirer deponert i Norges Bank tilgjengelig for pantstillelse. Så lenge banken ikke har lån i Norges Bank er ikke disse verdipapirene pantsatt.

Note 34

Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

For beskrivelse av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner og hvordan de påvirker kapitaldekningen, henvises til [note 2](#) Regnskapsprinsipper.

Morbank			Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
		Tidsbegrenset:		
100.000	100.000	Ansvarlig lån 3 mnd Nibor + 2,25 (Call 2018)	100.000	100.000
-	-	Over-/underkurs/markedsverdi	-	-
129	123	Påløpte renter	123	129
100.129	100.123	Sum tidsbegrenset	100.123	100.129
		Fondsobligasjoner:		
40.000	40.000	Fondsobligasjon fast rente 8,25 (call 2020) *	40.000	40.000
50.000	50.000	Fondsobligasjon 3 mnd Nibor + 3,00 (call 2019) **	50.000	50.000
2.805	2.803	Påløpte renter	2.803	2.805
4.797	3.417	Overkurs fondsobligasjonslån	3.417	4.797
97.602	96.220	Sum fondsobligasjonslån	96.220	97.602
197.731	196.343	Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	196.343	197.731
3,66	3,40	Gjennomsnittlig rente ansvarlig lån	3,40	3,66
6,15	6,10	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjoner	6,10	6,15

* Fastrentefinansieringen er gjort om til flytende rente ved bruk av rentebytteavtaler

** Hybridkapital – fremkommer som egenkapital i balansen.

Note 35

Eierinteresser i konsernselskaper, felles kontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)

Morbankens aksjer i datterselskaper (hele tusen kroner)	Forretnings- kontor	Selskapets Aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall Aksjer	Kostpris	Bokført verdi
Z-eiendom AS	Tønsberg	200	60 %	60	7.400	7.400

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberge kjøpte i 2011 48 % av aksjene i eiendomsmeglerforetaket Z-Eiendom AS. Banken inngikk da en opsjon på kjøp av ytterligere 12 % av aksjene. Denne opsjonen ble benyttet i 2013 og bankens eierandel økte til 60 %.

Investeringer i felleskontrollert virksomhet (FKV)

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Morbankens aksjer i FKV

2015	Tilknytning	Forretnings- kontor	Eierandel i prosent	Kostpris	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker AS	FKV	Oslo	7,75 %	50.265	50.265
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS	FKV	Oslo	4,68 %	815	815
Sum aksjer i FKV				51.080	51.080

2016	Tilknytning	Forretnings- kontor	Eierandel i prosent	Kostpris	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker AS	FKV	Oslo	7,75 %	50.265	50.265
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS	FKV	Oslo	4,68 %	815	815
Sum aksjer i FKV				51.080	51.080

Konsernets eierandeler i FKV

2015	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat
Samarbeidende Sparebanker AS	129.129	32.551	27.891	8.538	19.353
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS	32.841	4.021	1.300	147	1.153
Sum aksjer i FKV	161.970	36.572	29.191	8.685	20.506

2016	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat
Samarbeidende Sparebanker AS	122.883	4.525	32.559	8.558	24.001
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS	33.664	4.903	2.572	133	2.439
Sum aksjer i FKV	156.547	9.428	35.131	8.691	26.440

Morbank		Endringer i balanseført verdi FKV	Konsern	
2015	2016	(tusen kroner)	2016	2015
51.080	51.080	Balanseført verdi per 01.01.	125.399	104.618
-	-	Tilgang / avgang og EK-endringer	10.945	3.644
-	-	Resultatandel	26.440	20.506
-	-	Utbetalt utbytte	(15.665)	(3.369)
51.080	51.080		147.119	125.399

SpareBank 1 Gruppen er eid med 19,5 % hver av SpareBank 1 SR-Bank ASA, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Andre eiere er Sparebanken Hedmark (12 %) og LO (10 %). Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i avtaler mellom eierne og dette gjelder også de banker som indirekte har sitt eierskap gjennom deltakelse i Samarbeidende Sparebanker AS. I regnskapet til SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg klassifiseres den indirekte eierposten i SpareBank 1 Gruppen, gjennom sin aksjepost i Samarbeidende Sparebanker AS, som investering i felleskontrollert foretak.

BN Bank eies med 33 % av SpareBank 1 SMN, 23,5 % SpareBank 1 Nord-Norge, 23,5 % av SpareBank 1 SR-Bank ASA og 20 % av Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS. Styringsstrukturen er regulert i avtale mellom eierne og dette gjelder også de banker som indirekte har sitt eierskap gjennom deltakelse i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS. Andelen er investering i felleskontrollert foretak.

Note 36

Nærstående parter

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

Bankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i [note 20](#).

	TS og FKV		Datterselskaper	
	2016	2015	2016	2015
Lån (tusen kroner)				
Lån utestående pr 1.1.	33.363	47.232	387	-
Lån overtatt i perioden				387
Tilbakebetaling	26.721	13.869	387	
Utestående lån per 31.12.	6.642	33.363	-	387
Renteinntekter	-	995	83	56
Tap ved utlån	-	-	-	-
Innskudd (tusen kroner)				
Innskudd per 1.1.	-	-	574	742
Nye innskudd i perioden	-	-	539	231
Uttak	-	-	-	(399)
Innskudd per 31.12.	-	-	1.113	574
Rentekostnader	-	-	2	6

Lån til nærstående parter gjelder andel av to ansvarlige lån til Samarbeidende Sparebanker AS. Begge lån er bokført som obligasjoner i balansen. Samt nye lån til Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I og Samarbeidende Sparebanker AS. Disse er gitt etter ordinære kundevilkår. Innskudd til datterselskap er gitt ordinære kundevilkår.

Note 37

Resultat pr. egenkapitalbevis og beregning av egenkapitalbevisbrøk

Beregning av egenkapitalbevisbrøk:

(tusen kroner)	2016	2015
Egenkapitalbeviskapital	107.510	107.510
Overkursfond	4.468	4.468
Utjevningsfond	52.329	43.686
Sum egenkapitalbeviserens kapital	164.306	155.664
Total ansvarlig kapital fra balansen	904.029	860.885
- Fond for urealiserte gevinster	(3.731)	(22.064)
- Annen EK (YTP)	5.327	9.045
- Hybridkapital (EK)	(50.000)	
- Fondsobligasjoner	(43.417)	(94.797)
- Ansv. Lånekapital	(100.000)	(100.000)
- Avsatt utbytte	(9.553)	(4.300)
Netto ansv. kap:	702.655	648.769
Egenkapitalbevisbrøk 31.12.	23,38 %	23,99 %
Egenkapitalbevisbrøk 01.01.	23,99 %	24,30 %
Resultat pr egenkapitalbevis:		
Resultat i henhold til årsregnskapet	75.836	48.985
Egenkapitalbeviserens andel i forhold til eierbrøk 01.01	18.196	11.903
Resultat pr egenkapitalbevis	16,92	11,07

Note 38

Egenkapitalbevis og eierstruktur

Eierandelskapital

Bankens eierandelskapital utgjør 107.510 tusen kroner fordelt på 1.075.100 egenkapitalbevis, pålydende 100 kroner. Pr 31.12.2016 var det 609 egenkapitalbevisiere (634 per 31.12.2015).

Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2007	107.510	107.510	1.075.100
2008	-	107.510	1.075.100
2009	-	107.510	1.075.100
2010	-	107.510	1.075.100
2011	-	107.510	1.075.100
2012	-	107.510	1.075.100
2013	-	108.510	2.075.100
2014	-	109.510	3.075.100
2015	-	107.510	1.075.100
2016	-	107.510	1.075.100

De 20 største egenkapitalbevisiere	Antall egenkapitalbevis	Andel
Pareto AS	107.000	9,95 %
INAK 3 AS	68.000	6,32 %
Melesio Capital Nye	53.400	4,97 %
Espedal & Co AS	42.388	3,94 %
Eika utbytte VPF c/o Eika Kapitalforvaltning	41.544	3,86 %
Pebje Capital AS	35.097	3,26 %
Nordea Bank Finland Egenhandelskonto Proprietary Securities	28.800	2,68 %
SpareBank 1 SR-Bank c/o Gabler Wassum AS	28.629	2,66 %
JD Invenst AS	27.515	2,56 %
Einar Edh	21.473	2,00 %
Arbiter Partner QP Arbiter QP	16.202	1,51 %
Spectatio Invest AS	15.750	1,46 %
Helgø Invest AS	15.000	1,40 %
Norlink AS	14.239	1,32 %
Kjell Petter Johansen	14.100	1,31 %
Eurovest AS Geir Kaasen	14.100	1,31 %
Lindholmen Holding	14.000	1,30 %
Danske Bank 3993 Nordic Settlement	9.650	0,90 %
Johan og Julie Fodens Legat	9.500	0,88 %
Helgø Forvaltning	9.400	0,87 %
Sum 20 største eiere	585.787	54,49 %
Øvrige eiere	489.313	45,51 %
Utstedte egenkapitalbevis	1.075.100	100,00 %

Note 39

Hendelser etter balansedagen

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg og SpareBank 1 BV fusjonerte 2. januar 2017. Det vises i denne forbindelse til nærmere omtale i årsberetningen og utsiktene fremover for den fusjonerte banken.

13. februar 2017 ble det kunngjort at over 100 banker inkludert SpareBank 1 går samlet inn i mobilbetalingsløsningen Vipps for å skape en sterk norsk aktør i markedet. I denne forbindelse avvikles dagens mCash. Avviklingen forventes ikke å gi vesentlige negative økonomiske konsekvenser for banken.

Det har for øvrig ikke oppstått hendelser av vesentlig betydning for regnskapet etter balansedagen.

ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG DAGLIG LEDER

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent kvartalsregnskapet for SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg for 4. kvartal 2016.

Kvartalsrapporten er avlagt i samsvar med kravene i IAS 34 Delårsrapportering som fastsatt av EU samt norske tilleggskrav i verdipapirhandelloven.

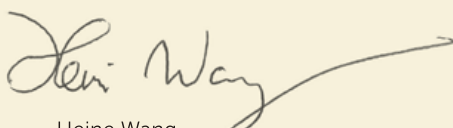
Etter styrets og daglig leders beste overbevisning er kvartalsregnskapet for 4. kvartal 2016 utarbeidet

i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av bankens eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat pr. 31. desember 2016. Etter styrets og daglig leders beste overbevisning gir halvårsberetningen en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet. Etter styrets og daglig leders beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer banken står overfor i neste regnskapsperiode en rettviseende oversikt.

Nøtterøy, 14. februar 2017

Øyvind Birkeland
Styrets leder

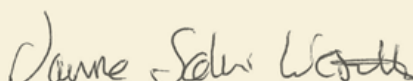
Heine Wang
Styrets nestleder

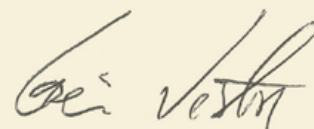
Gisle Dahn

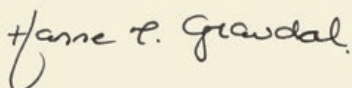
Kristin Sjøia Barkost

Janne Sølvi Weseth

Geir A. Vestre
Ansattes representant

Hanne Myhre Gravdal
(ansattes repr.)

Rune Fjeldstad
(adm. direktør)

REVISJONSBERETNING 2016

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 BV

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Nøtterøy - Tønsbergs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Nøtterøy - Tønsberg per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Nøtterøy - Tønsberg per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

Individuelle- og gruppevise nedskrivninger

Individuelle- og gruppevise nedskrivninger er omtalt i Bankens årsberetning, samt i notene 2, 3, 8, 10, 11 og 12.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Gruppevise nedskrivninger utgjør 26,1 MNOK per 31.12.2016 og tilsvarer 0,44% av brutto utlån. Individuelle nedskrivninger utgjør 19,9 MNOK per 31.12.2016 og tilsvarer 0,33% av brutto utlån. Individuelle og gruppevise nedskrivninger for tap innebærer bruk av skjønn. På bakgrunn av størrelsen på brutto utlån, iboende kredittrisiko, nedskrivningenes størrelse og estimatene som ligger til grunn anser vi individuelle og gruppevise nedskrivninger som et sentralt forhold ved revisjonen. Individuell nedskrivning foretas på betydelige enkeltengasjementer med bakgrunn i tapshendelser som medfører reduksjoner i utlånets estimerte fremtidige kontantstrømmer. Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for førstegangsestimering av fremtidig kontantstrøm. Gruppenedskrivninger foretas på samme bakgrunn som ved individuelle nedskrivninger, men hvor tapshendelsene ikke kan identifiseres på enkeltengasjementer. Analyseverktøy og statistisk metode med utgangspunkt i tapserfaring legges til grunn for beregningene.	Vår revisjonstilnærming inkluderer revisjonshandlinger tilknyttet Bankens implementerte kontroller, samt substanshandlinger. Ved vår gjennomgang har vi blant annet: • Gjennomgått og testet Bankens kredittprosesser. • Gjennomgått Bankens rutiner for å identifisere og vurdere tapsutsatte engasjement. • Vurdert bankens kriterier for objektive bevis. • Testet fullstendighet av bankens vurderingsgrunnlag. • Gjennomgått et utvalg tapsvurderinger, etterkontrollert beregninger, kontrollert benyttet diskonteringsrente samt vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger for størrelse og tidfesting av kontantstrømmer. • Gjennomgått bankens modell for beregning av gruppevise nedskrivninger. • På stikkprøvebasis kontrollert modelldata mot grunnlagsdata, gjennomgått beregninger samt vurdert og utfordret ledelsen på benyttede forutsetninger. • Analysert og vurdert Bankens gruppevise nedskrivninger mot underliggende utvikling i porteføljekvalitet.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en

mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 14. mars 2017
KPMG AS

Svein Arthur Lyngroth
Statsautorisert revisor

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg, Torvet 5 Teie Nøtterøy